

ÅRSMELDING FOR SUNNDAL KOMMUNE 2017

TEKSTVERSJON

Foto: Bente K. Sylte

Vedtatt av Sunndal kommunestyre 13.06.2018 (k.sak 40/18)

Innhold

Om årsmeldinga	3
ÅRSKAVALKADE	4
ORDFØRERENS KOMMENTAR	6
RÅDMANNENS KOMMENTAR	7
DEN POLITISKE VIRKSOMHETEN	7
ADMINISTRASJON	12
PLANVERK OG STYRING	14
Kommuneplanen	14
Tema- og sektorplaner	15
Årsplan og budsjett	15
Rapport og regnskap	15
KOMMUNENS HOVEDMÅL	16
Hovedmål 2014 – 2020:	16
Måloppnåelse:	16
KOMMUNENS TJENESTER OG STABER	20
Rådmannen	20
Service- og informasjonsavdelingen	22
Økonomiavdelingen	24
Personalavdelingen	26
Barnehagetjenesten	28
Eiendomstjenesten	30
Grunnskoletjenesten	32
Helse- og barneverntjenesten	34
Innvandrertjenesten	37
Kommunalteknisk tjeneste	39
Kulturtjenesten	41
NAV Sunndal	44
Plan-, miljø- og næringstjenesten	46
Pleie- og omsorgstjenesten	48
KOSTRA-TALL SUNNDAL KOMMUNE 2016-2017	51
ØKONOMISKE NØKKELTALL	55
REGNSKAP 2017	62

Om årsmeldinga

Årsmeldinga er rådmannens presentasjon av kommunens offisielle regnskap og rapport for kommunestyret. Årsmeldinga fungerer i tillegg som et informasjonsdokument for kommunens innbyggere, næringsliv og andre lesere gjennom beskrivelse av de kommunale tjenester og resultater og begivenheter i 2017.

Årsmeldinga skal likevel være kortfattet og enkel å lese, og inneholder derfor ikke alle detaljer. Dersom du ønsker å gå nærmere inn i tjenestenes drift for eksempel, henvises det til egne underliggende årsmeldinger pr. enhet. Disse er behandlet i utvalgene i forkant av behandlingen av den overordna årsmeldinga. Vi mener likevel at dette dokumentet gir god oversikt over kommunens virksomhet, både når det gjelder overordnede styringssystemer, tjenestebeskrivelser i enhetene, ressursbruk og resultater.

Årsmelding for 2017 blir den første i nettformat, og foreligger i utgangspunktet ikke i papirversjon.

ÅRSKAVALKADE

Januar

Ny renovasjonsordning ble iverksatt fra 1.1.17, og kommunalteknisk tjeneste hadde sitt fulle hyre med å bytte renovasjonsdunker og plassere ut nye dunker for metall og glass de første ukene i 2017.

Februar

Kulturtjenesten laget en 70-tallsfestival som en hyllest til tiåret. Utstillinga Livet som var vårt i foajeen på kulturhuset, var en del av festivalen, i tillegg til annet kulturprogram.

Mars

Innføringstilbud for nyankomne minoritetsspråklige grunnskoleelever fra 1. til 10. klasse ble åpnet i mars 2017. Det ble satt opp et eget bygg ved Sande skole som skulle huse dette tilbudet. Tanken var å tilpasse og intensivere norskopplæringen, og slik legge til rette for best mulig læring og utbytte i andre skolefag.

April

Barnas verdensdag skapte liv og røre, med over 1000 besøkende på kulturhuset, Øratorget og biblioteket.

Mai

Stikk UT!-sesongen startet i mai som vanlig, og rådmannen inviterte alle ansatte (og en radioreporter) med på fellestur til det nyåpna nærmiljøanlegget ved Seljebøvatnet. Dette markerte en fin start på nok en knall Stikk UT!-sesong.

Juni

Nye informasjonstavler til innfartsårene i kommunen ble lansert i juni. Prosjektet har gått over lengre tid og etter godt samarbeid med handel og reiseliv i det etablerte reiselivssamarbeidet.

Juli

Introduksjonsprogrammet ved Sunndal voksenopplæring gjennomfører et sommerprogram for deltakerne i juni og juli. Da har de ulike aktiviteter i lokalsamfunnet på dagsorden. En av postene på programmet er besøk på rådhuset, og orientering om det politiske systemet og kommunens tjenester.

August

Laksesperra i Driva ble offisielt åpnet i juni, men først i august ble det satt på vann i nedre del av trappa og bevaringsarbeidet kunne begynne. De to første fiskene ble fanget i trappa i midten av august.

September

Stortings- og sametingsvalget ble gjennomført 11. september. Valgdeltakelsen var på 78 %. For første gang ble det lagt opp til scanning av stemmesedler (maskinell telling).

Oktober

Gje meg handa di, ven: Lokalsamfunnet slo ring om mottaket, og ildsjeler arrangerte storstilt markering på Øratorget som avsluttet med fakkeltog til mottaket. En rørende og sterk opplevelse.

November

Ungdommen kommunestyre er historie. Ny organisering som Sunndal Ungdomsråd (SUR) ble vedtatt av kommunestyret, og rådet hadde konstituerende møte i november. En offensiv gjeng var samlet og enige om å jobbe for å sette ungdomssaker på agendaen.

Desember

Kulturtjenesten startet en ny tradisjon, da Ole Ingemars tok med seg julesanger på besøk til Øran aktivitetshus i desember. Målet er å spre glede gjennom kultur, og at flere institusjoner skal få besøk framover.

ORDFØRERENS KOMMENTAR

2017 ble et aktivt og arbeidsomt år for kommunestyret og de politiske utvalgene i Sunndal. Året ble preget av svikt i inntektene fra eiendomsskatt på kraftverk. Dermed måtte kommunen spare.

Gjennom året ble drifta i alle kommunale tjenester gjennomgått for å se hvordan Sunndal kommune kan drive bedre og billigere.

Omstillingsarbeidet har kommet godt i gang, og vil måtte pågå i flere år framover. Da blir det viktig å spille på lag med alle som jobber i kommunen, for at alle sunndalinger skal sikres best mulige tjenester og tilbud i årene som kommer.

Gjennom våren raste debatten om regionreformen på Nordmøre.

Nordmøre sto i fare for å bli splittet av ei fylkesgrense, slik at alle nordmørskommunene endte opp som svake utkanter i Trøndelag eller Møre og Romsdal. Det politiske Sunndal jobbet derfor hardt for å holde Nordmøre samlet i Møre og Romsdal. Slik ble det, men nordre Nordmøres trønderflørt har kostet tid og krefter på bekostning av annet nødvendig regionalt utviklingsarbeid. Nå må vi brette opp ermene, se framover, og bygge Nordmøre – sammen.

Høstens politiske arbeid ble sterkt preget av at UDI først la ned avdelingen for enslige mindreårige asylsøkere ved det kommunale Sunndal asylsøker mottak, og deretter hele mottaket. Alt i løpet av en knapp måned. Dette var tungt for medarbeiderne i kommunen som dermed mistet jobben. Det ble lagt ned stort politisk arbeid for å omgjøre nedleggingen, og sunndalinger flest ga klar beskjed om hva vi mener om saken. Over tusen sunndalinger gikk i fakkeltog mot nedlegging av asylmottaket under arrangementet «Gje meg handa di, ven» den 8. oktober. Dessverre ble vi ikke hørt. Mottaket ble ubønnhørlig lagt ned. Fremdeles gjør det vondt at myndighetene ikke verdsetter kunnskapen og erfaringen Sunndal har bygget opp gjennom tretti år med drift av asylmottak og bosetting av flyktninger.

Høsten 2017 ble også preget av politisk kamp for å beholde den kommunale retten til å skrive ut lokal eiendomsskatt på verk og bruk – altså på store industrianlegg med produksjonsutstyr som er integrert i anlegget. Den kampen tapte kommunene i statsbudsjettet for 2018. Arbeidet var likevel ikke forgjeves. Kommunene fikk beholde eiendomsskatten på kraftlinjer, og er lovet en årlig kompensasjon over statsbudsjettet for de lokale skatteinntektene vi taper. Nå gjenstår det å se hvordan ordningen slår ut for Sunndal, og hvor lenge den vil vare.

Sunndal og Surnadal kommuner har en felles strategi om å bygge indre Nordmøre sammen som bo- og arbeidsregion. I dette arbeidet har Møre og Romsdal fylkeskommune vært en god politisk medspiller. I 2017 ble fergefri veg mellom Sunndal og Surnadal endelig prioritert på førsteplass blant kommende store fylkesvegprosjekter, og planleggingen er i gang, finansiert av fylkeskommunen og næringslivet i begge kommunene. Fylkeskommunen har også bevilget midler til fire nye år med næringssamarbeid mellom Sunndal og Surnadal. Vi er på veg til å bygge et døgnåpent indre Nordmøre i vekst. De neste årene vil vise om vi lykkes.

Til sist vil jeg nevnt to viktige saker hvor Sunndal fikk politisk gjennomslag på statlig nivå i 2017. Først fikk vi medhold i at Grødalen og Fjellgardene ikke skal vernes som nasjonalt villreinområde. Så fikk vi medhold i at øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv, og omdefineres til prioritert beiteområde, slik vi også fikk til for Trollheimen i 2012. Mye arbeid er lagt ned fra mange hold i begge sakene. Da smaker det spesielt godt når storsamfunnet hører på oss som bor her og bruker naturen vår.

RÅDMANNENS KOMMENTAR

Sunndal er en del av verden. Det fikk vi for alvor erfare da UDI høsten 2017 ga melding om at mottaket i Sunndal skulle legges ned. Flyktningestrømmen var stoppet opp, og det var ikke rom for alle mottakene som var etablert i landet. Selv med 30 års erfaring og en modell for arbeidet som var brukt som eksempel landet rundt, hadde ikke mottaket i Sunndal livets rett. Dette var tøft for Sunndal kommune som organisasjon, og tøft for lokalsamfunnet Sunndal. Det varmet derfor at lokale krefter engasjerte seg og dro i gang markering og demonstrasjon i oktober. «Gje meg handa di ven» ble en fin markering, som alle berørte parter satte stor pris på.

Nedbemanningen som følge av nedleggelsen av mottaket preget naturlig nok resten av året, og inngangen av 2018. Det har vært en krevende prosess. Av 50 berørte medarbeidere er det pr mars 2018 om lag 10 % som står uten jobb. Takket være at Sunndal kommune er en stor organisasjon med stort omløp av stillinger, har de aller fleste fått et tilbud om jobb.

Året startet bra med åpning av innføringstilbudet for nyankomne minoritetsspråklige elever ved Sande skole. Klassene var fylt opp og ansatte hadde stått på for å etablere tilbudet på en god måte. Dessverre måtte det legges ned før resultatene av dette arbeidet ble synliggjort.

Framtidsretta tjenester

I prosjektet «Den gode oppveksteier» har grunnskoletjenesten og barnehagetjenesten lagt et godt grunnlag for framtidens oppvekst i Sunndal. Det er spennende å være med å etablere nye samskappingsarenaer og nye arbeidsformer. Arbeidet har involvert bredt med deltakelse av ansatte i skole og barnehage, barn, elever, foreldre, politikere og næringsliv både lokalt og regionalt. Dette er arbeid og metoder det er nyttig å dra lærdom av for andre sektorer også.

Pleie- og omsorgstjenesten er på sin side en foregangstjeneste innenfor digitalisering og bruk av velferdsteknologi. Gjennom ulike prosjekter, har tjenesten tatt i bruk teknologi og er med på å skape framtidens omsorgstjenester. Digital transformasjon er også et viktig tema for kommunen som helhet. Innbyggere og brukere vil på den ene siden stille stadig større krav til framtidens kommune, samtidig som vi som organisasjon har behov for jobbe smartere og løse oppgaver på nye måter.

Samarbeid

Stortinget behandlet våren 2017 kommune- og regionreformen. Sunndal består som egen kommune, men reformen vil påvirke flere av de interkommunale samarbeidene i regionen vår. Sunndal må derfor gjøre en strategisk vurdering av videre veivalg, og aktivt arbeide for nye samarbeid og samarbeidspartnere.

Samarbeidet med Surnadal, gjennom SuSu-programmet, er et eksempel på at innsats og effekt blir sterkere gjennom samarbeid. I perioden 2013-2017 er det til sammen skapt 155 nye arbeidsplasser i de to kommunene, i en tid der de fleste andre kommuner har en nedgang. Næringslivet og kommunene vurderer dette samarbeidet som så bra, at programmet videreføres i fire nye år. Her er det også muligheter for å samarbeide og løse tjenester på andre områder.

Organisasjon

Sykefraværet i Sunndal kommune er på 6,8%, som er veldig bra i kommunal sammenheng. Det jobbes kontinuerlig for å forbedre dette – det er mulig å få det lavere! God ledelse er viktig i denne

sammenheng, og i 2018 starter lederutviklingsprogrammet for alle ledere med personalansvar. I tillegg er samarbeidet med tillitsvalgte og verneombud viktig, for i fellesskap å finne de riktige tiltakene for redusert sykefravær.

Økonomi

I økonomisk sammenheng betegnes Sunndal som en høyinntektskommune. Det betyr at vi har gode ressurser for å yte gode tjenester. Det viktige er at vi utnytter ressursene på en effektiv måte. Det er grunn til å tro at kommuneøkonomien blir satt under press for at kommunene skal ha en mer lik økonomisk forutsetning. Det betyr at Sunndal etter hvert kan bli en mer «normalinntektskommune», og må tilpasse tjenesteproduksjonen til det. I 2017 økte driftsutgiftene med 27 mill. kr, mens driftsinntektene «bare» økte med 9 mill. kr.

Utfordringene kommer for kommunen, og da må vi være godt rustet. Digital transformasjon er et nytt begrep som vil bety noe for oss alle. Digital transformasjon består av 20 % teknologiutvikling og 80 % organisasjonsutvikling og forbedringsarbeid. Den røde tråden vil være å utvikle tjenestene og hente ut gevinster i form av effektivisering og forbedringsarbeid, samtidig som innbyggerne skal oppleve forbedret kvalitet av kommunens tjenester.

Sunndal kommune hadde et netto driftsresultat på 18,5 mill. kr i 2017, mot 24,2 mill. kr året før. Netto driftsresultat for 2017 utgjør 2,1 % (3,2% i 2016). Målet til kommunal sektor er 1,75%. Dette er et resultat rådmannen er godt fornøyd med - vi er godt «innafor»!

Rådmannen takker de folkevalgte for godt samarbeid i 2017.

Den største takken går til *hver enkelt medarbeider* i Sunndal kommune – du har bidratt til gode tjenester og godt resultat - basert på respekt, omsorg og ansvar!

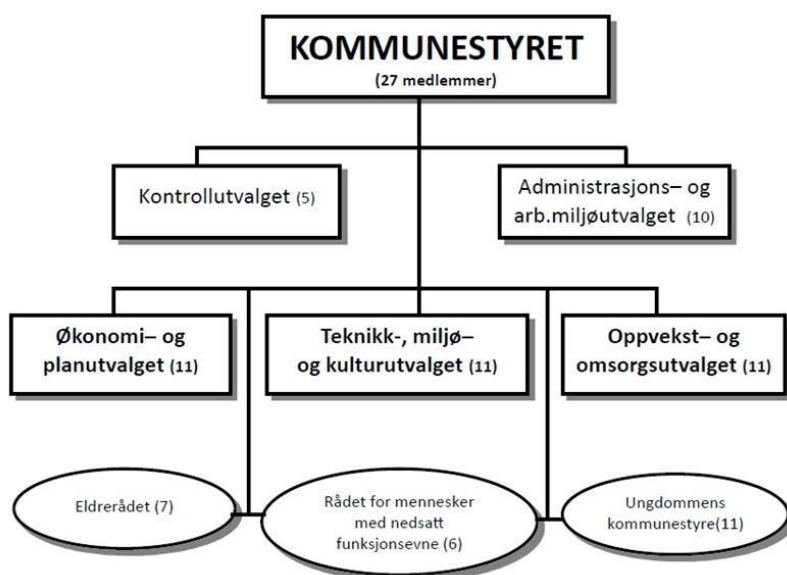
Randi Dyrnes
Rådmann

DEN POLITISKE VIRKSOMHETEN

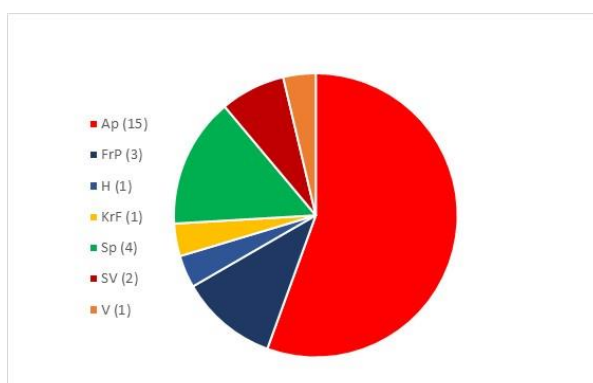

Sunndal kommunestyre, konstituert 14.10.15

Kommunestyret er det øverste besluttsende organet i kommunen. Økonomi- og planutvalget, Oppvekst- og omsorgsutvalget og Teknikk-, miljø- og kulturutvalget er likeverdige utvalg med vedtaksmyndighet og innstillingsrett til kommunestyret, alle med 11 representanter. Kontrollutvalget forestår det løpende tilsyn med den kommunale forvaltning.

Politisk sammensetning:

Resultater og begivenheter i 2017

Stortings- og sametingsvalg ble gjennomført i 2017 med en valgdeltagelse på 78 %. Dette er på nivå med landssnittet, men lavere enn målsettingen på 79 %.

Målform Gjøre: Samtidig med stortingsvalget ble det gjennomført folkeavstemming om målform i Gjøre krets. Resultatet gav flertall for bokmål, med 68 % av stemmene. Kommunestyret skal behandle saken og vedta målform vinteren 2017/18.

Kommune-TV: kommunestyrets møter overført på nett fra og med mars 2017. I tillegg til direkte overføring av pågående møte ligger også opptak av tidligere avholdte kommunestremøter ute på nettet (kommunens hjemmeside). Tiltaket gir økt innsikt i saksbehandling og den politiske aktiviteten i Sunndal og bidrar således til en styrking av lokaldemokrati. Det har vært stor interesse for overføringene av møtene med en snitt på 142 stykker. På arkivklipp er det en snitt på 46 seere.

Antall behandlede saker:

Kommunestyret og utvalg	Antall medl.	Leder (parti)	Antall møter	Antall saker	
				2016	2017
Kommunestyret	27	Ståle Refstie (Ap)	10	100	113
Økonomi- og planutvalget	11	Ståle Refstie (Ap)	9	113	143
Oppvekst- og omsorgsutvalget	11	Marit Selfors Isaksen (Ap) / Edgar Gundersen (Ap)	8	72	37
Teknikk-, miljø- og kulturutvalget	11	Bjørn Røkkum (Ap)	7	97	80
Valgstyret (=ØP)	11	Ståle Refstie (Ap)	6	4	16
Ungdommens kommunestyre	12	Peder Vorren	6	11	9
Eldrerådet	7	Jan Silseth	5	10	8
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	6	Stig R. Andreassen (FrP)	4	6	9
Kontrollutvalget	6	Trond Hansen Riise (V)	6	43	45
SUM			61	456	460

Interpellasjoner: Interpellasjoner er spørsmål fra en folkevalgt til ordføreren som gjelder prinsipielle spørsmål, krever et omfattende svar og gir muligheten for debatt. Det var fremmet 4 interpellasjoner i 2017 (5 i 2016).

Åpne spørsmål til kommunestyret: i 2015 vedtok kommunestyret at det skal kunne sendes åpne spørsmål til kommunestyret. Alle som er bosatt i Sunndal kommune kan på vegne av seg selv eller andre innbyggere stille spørsmål i kommunestyret. Ordningen ble for første gang benyttet i 2017, i møte 29.03.17. Spørsmålet gjaldt gang- og sykkelveg på strekningen Grøavegen-Vinnavollbrekka i forbindelse med bygging av ny Elverhøy bru. Åpne spørsmål og svar blir tatt inn som en del av møteprotokollen.

Antall politiske møter følger trenden de siste årene med flere politiske møter. Dette bidrar også til at kostnadene ved politiske utvalg er større enn budsjettet, til tross for at det er gjennomført flere tiltak for å redusere kostnadene i 2017.

Nøkkeltall :

Antall politiske møter: 61

Antall politiske saker: 460

Antall interpellasjoner: 4

Kostnader ved politiske utvalg inkl. eldreråd og UKS: 3,32 mill. kroner

Kostnader ved gjennomføring av valg: 335 tusen kroner

ADMINISTRASJON

Sunndal kommune sin administrasjon er organisert i 3 stabsavdelinger og 10 tjenester. Kommunen har rundt 800 ansatte i om lag 720 årsverk.

Bilde: Ledergruppa

Antall årsverk i Sunndal kommune pr. tjeneste og stab

Pleie og omsorgstjenesten	259
Grunnskolestjenesten	127
Barnehagetjenesten	86
Eiendomstjenesten	41
Helse- og barnevernstjenesten	33
Innvandrertjenesten	67
Kommunalteknisk tjeneste	31
Kulturtjenesten	23
Rådmannen inkludert staber	28
Plan-, miljø- og næringstjenesten	11
NAV Sosial	15
Totalt	721

Sykefravær 5 siste år

2013	6,8
2014	6,6
2015	6,8
2016	6,6
2017	6,8

Samfunnsansvar og kontroll

Miljø og samfunnsansvar: Kommunen legger opp til miljøvennlig drift både ved å være sertifisert Miljøfyrtårn og energikommune. Sunndal rådhus ble første gang miljøfyrtårnsertifisert i 2012, og ble resertifisert i desember 2015.

Likestilling: Kommunen har ingen særskilt plan for likestilling knyttet til kjønn, etnisitet og funksjonsevne, men dette er forhold som det er fokus på ved ansettelse. Som IA-bedrift er det også særskilt fokus på to sistnevnte faktorer. Universell utforming av bygg og uteområder står sentralt i alle byggeprosjekt i kommunen.

Etikk: Sunndal kommune har egne etiske retningslinjer vedtatt av kommunestyret i 2007. Etiske retningslinjer, inkludert rutiner for varsling, er en del av det nye kvalitetssikringssystemet.

Intern kontroll: Alle tjenester har system for internkontroll. Helhetlig kvalitetssikringssystem, Compilo, ble innført i 2015, og arbeidet med implementering og opplæring i alle staber og tjenester pågår fortsatt. I 2017 ble det meldt i alt 795 avvik i Sunndal kommune mot 519 året før. Videre ble det gjennomført 19 risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS-analyser) i 2017. Totalt er det nå 54 ROS-analyser som er gjennomført i kommunen. Dette er viktige forbedringstiltak og er også en del av vårt beredskapsarbeid.

Aktuelle nøkkeltall

8,7 % av totale netto driftsutgifter til administrasjon

Ca 720 årsverk totalt

20 lærlinger ved utgangen av 2017

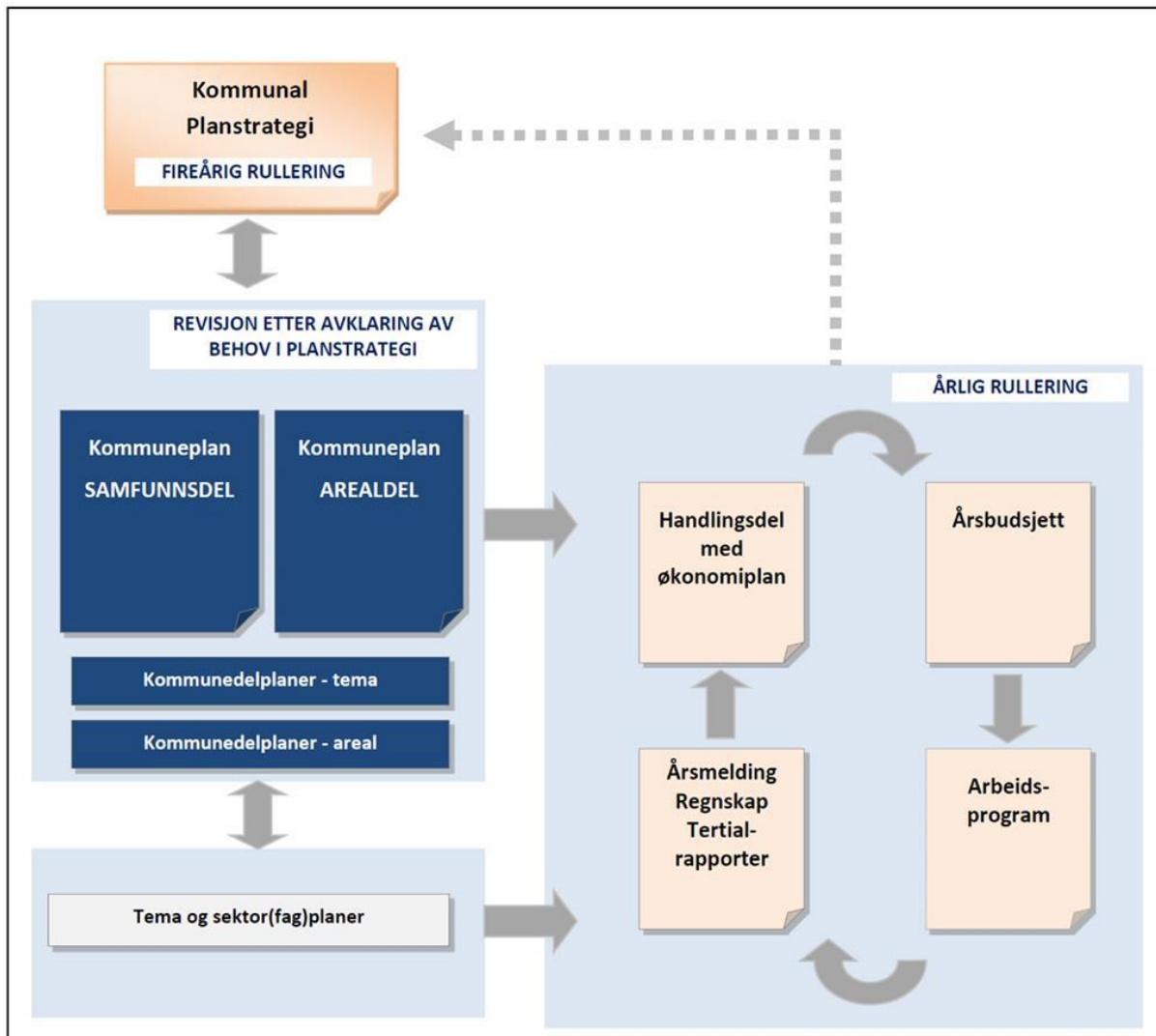
57 ungdommer (16-19 år) gjennomførte 4 ukers sommerjobb i kommunen sommeren 2017

PLANVERK OG STYRING

Kommunal planstrategi skal utarbeides en gang hvert fjerde år, og gir en vurdering av kommunens planbehov. Planstrategi for Sunndal kommune 2016-2020 ble rullert i 2016.

Alle planer i Sunndal kommune er tilgjengelig på kommunens hjemmeside ([link](#)).

Figuren viser sammenhenger mellom overordna planverk, og årlig budsjett og rapportering i Sunndal kommune:

Kommuneplanen

Kommuneplanen er kommunens overordna strategiske styringsdokument, vedtatt av kommunestyret, og inneholder mål og retningsvalg for kommunens utvikling. Kommuneplanen utarbeides for en lengre periode og revideres hvert fjerde år. Den skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål og interesser.

Kommuneplanen består av en samfunnsdel og en arealdel.

Samfunnsdelen konkretiserer mål, strategier og ønsket utvikling for Sunndalssamfunnet og kommuneorganisasjonen de kommende år. Samfunnsdelen ble rullert i 2014.

Arealdelen viser sammenhengen mellom fremtidig samfunnsutvikling og arealbruk, hvor avveining mellom vern og utbygging er viktig. Planen er juridisk bindende.

Kommuneplanens arealdel for Sunndal består av følgende tre planer:

- Kommuneplan for Sunndal 2007-2015, arealdelen (vedtatt 29.08.2007)
- Kommunedelplan for Sunndalsøra 2015-2025 (vedtatt 02.09.2015)
- Kommunedelplan for Ålvundfjord (vedtatt 02.09.2004)

Arealplan for Sunndal utenom Sunndalsøra og delplan Ålvundfjord skal slås sammen, prosess med rullering av denne startet opp våren 2017 og skal slutføres i 2018.

Tema- og sektorplaner

Temaplaner er planer for bestemte tjenester, tema eller sektorer. Kommunen står fritt til å velge hva det er hensiktsmessig å lage temaplan for, og dette angis gjerne i kommuneplanens handlingsdel.

I 2017 er følgende tema- og sektorplaner utarbeidet eller rullert:

- Plan for psykisk helse og rusarbeid for personer over 18 år i Sunndal kommune 2017 – 2020
- Arbeidsgiverstrategi for Sunndal kommune
- Beredskapsplan for Sunndal kommune

Kommunen har også vært involvert i arbeidet med noen regionale/interkommunale planer:

- Handlingsplan for vold i nære relasjoner 2017-2020 (ny)
- Interkommunal plan for sjøområdene på Nordmøre

Årsplan og budsjett

Kommunestyret vedtar årlig budsjett for kommende år og økonomiplan for en fireårsperiode.

Budsjett og økonomiplan er basert på tjenestenes årsplaner og forslag til satsninger. Årsplanene er forankret i overordnede mål i kommuneplanen.

Administrasjonen presenterer tjenestenes og stabenes utfordringer og behov i budsjettkonferanse med kommunestyret i oktober. Rådmannen fremmer sitt forslag til budsjett for kommunestyret i november. Kommunestyret vedtar ramme i oktober og endelig budsjett i desember. Budsjettet inneholder da satsninger og bestillinger fra politisk hold til administrasjonen.

Rapport og regnskap

Tjenestene rapporterer pr. tertial til kommunestyret i henhold til vedtatte årsplaner med budsjett.

Tjenestenes årsrapporter behandles i utvalgene i mars/april.

Kommunens årsmelding er basert på tjenestenes årsrapporter, og sammen med regnskap behandles denne i kommunestyret i april/mai.

KOMMUNENS HOVEDMÅL

Kommuneplanen har satt mål for ønsket samfunnsutvikling og viser hvordan kommuneorganisasjonen skal bidra til dette. Mål og strategier ble revidert i 2014.

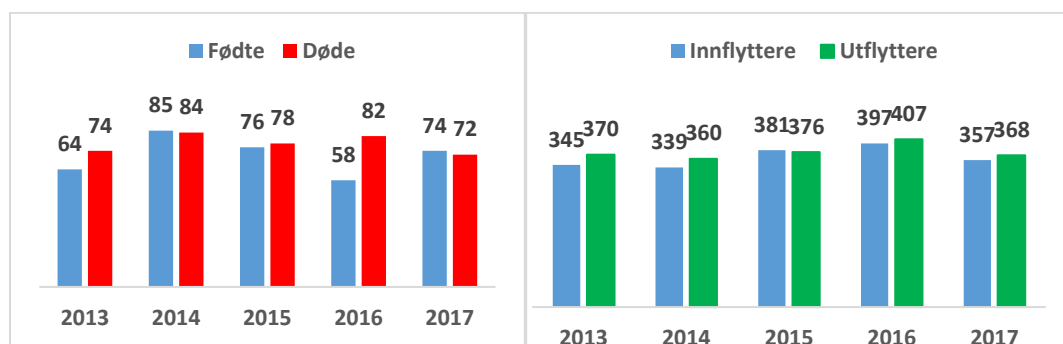
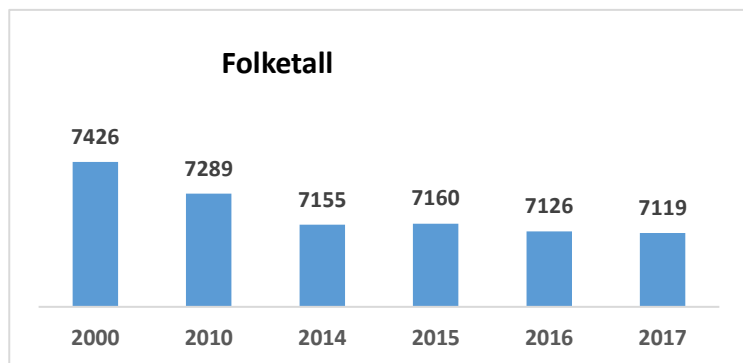
Hovedmål 2014 – 2020

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende arbeidsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi – kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Måloppnåelse

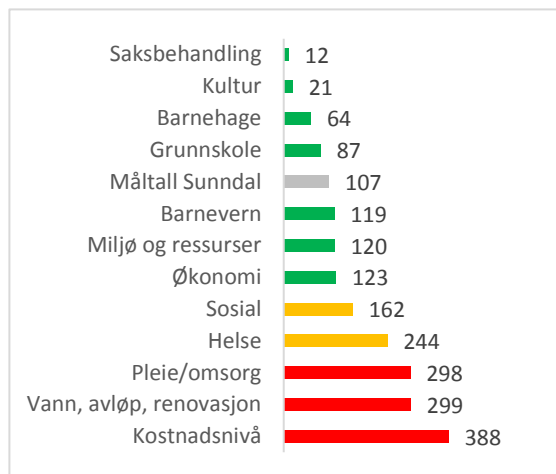
Hovedmål 1 - En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020

Befolkningsutvikling: Sunndal kommune har en svak nedgang i folketallet på 7 personer i 2017, fra 7126 innbyggere 01.01.2017 til 7119 pr. 31.12.17. i 2017 var det et fødselsoverskudd, og det er dermed netto utflytting som bidrar til nedgangen.

Hovedmål 2 - En robust kommune for fremtiden

Kommunebarometeret er en sammenligning av norske kommuner med utgangspunkt i 140 ulike mål for tjeneste-kvalitet, finans og kostnadsnivå. Sunndal har som mål å være blant de 25 % beste her, dvs en plassering blant de 107 beste kommunene. Basert på nøkkeltallene alene ble dette målet nådd: Sunndal kom her på 98.plass. Dette er et svært godt resultat. Justert for inntektsnivå er Sunndal på 244.plass. Figuren til høyre viser resultatene pr. tjenesteområde. Fargene er de som brukes i Kommunebarometeret.

Interkommunale samarbeid: Sunndal kommune er på mange områder for liten kommune til å kunne levere gode tjenester selv, og er derfor med i mange interkommunale samarbeid/interkommunale selskap. Pr. 2017 var Sunndal kommune med i 8 slike samarbeid.

Kommune- og regionreformen vil påvirke flere av de interkommunale samarbeidene/selskapene i regionen vår, og Sunndal må derfor gjøre en strategisk vurdering av videre veivalg, og aktivt arbeide for nye samarbeid og samarbeidspartnere. Dette har vært et tema gjennom hele året, og har krevd mye av rådmannens ressurser for å følge opp.

Hovedmål 3 - Et vekstkraftig og inkluderende arbeidsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020

Liten endring i antall arbeidsplasser: Sunndal hadde 3 794 arbeidsplasser (sysselsatte med arbeidssted Sunndal) pr. 31.12.2017. Dette er svak nedgang på 8 sammenlignet med året før. Med veksten på 122 arbeidsplasser i 2016 og liten endring i 2017 kan det være mulig å nå det langsiktige målet i kommune-planens samfunnsdel om 4.000 arbeidsplasser innen 2020. Arbeidsplassdekning er over 100 %, dvs. at det er flere arbeidsplasser i enn arbeidstakere i kommunen.

Samarbeid om næringsutvikling: Sunndal kommune samarbeider med Surnadal om næringsutvikling i perioden 2014-2017 (SuSu-programmet), med tiltak innen bedriftsutvikling, rekruttering og nettverk. SuSu-programmet hadde ved utgangen av 2017 totalt bevilget 8,2 mill. kroner til 66 prosjekter i regionen med samla budsjett på 45 mill. kroner. Prosjektene skal gi en sysselsettingseffekt på totalt 155 nye arbeidsplasser.

Hovedmål 4 - Effektiv og miljøvennlig energibruk

Redusert energibruk i kommunale bygg: I forbindelse med et energispareprosjekt skal energiforbruket i 22 kommunale bygg reduseres. Forbruket måles opp mot referanseårene 2010-2012. Energiforbruket har gått ned sett i forhold til referanseårene, og forbruket i 2017 på 9,1 GWh var innenfor målsettingen på 9,2 GWh.

Miljøvennlig energibruk: Det er et mål å bruke fjernvarme som oppvarming av kommunale bygg. Pr 2017 varmes ca 45 000 kvadratmeter av totalt 50 000 kvadratmeter kommunale bygg i sentrum opp med fjernvarme (90 %).

Hovedmål 5 - God infrastruktur, bedre og tryggere veier

Ferjefri forbindelse på Indre Nordmøre: Totalsfjordprosjekter er nærmere realisering enn noen

gang. Høsten 2017 nådde prosjektet en viktig milepæl, da prosjektet rykket opp til 1.-plass på fylket sin prioriteringsliste. Statens vegvesen startet i 2017 arbeidet med kommunedelplan.

Bedre og tryggere veier:

Bedring av standarden på rv70 er i gang på flere steder:

- Utbygging av veikryss på Fale er gjennomført og videre utbedringer pågår.
- Det er utarbeidet reguleringsplan for Elverhøybrua. I tillegg til ny bu omfatter planen omlegging av et firearmet kryss til T-kryss og omlegging av fylkesveg under ny bru. Planen inneholder også tiltak som gang- og sykkelveger, busslommer og støyttiltak.
- Arbeidet med å utbedre og bygge ny veg mellom Tingvoll og Meisingset for å bedre trafiksikkerheten og framkommeligheten pågår og skal ferdigstilles i 2019.

Trafiksikkerhetstiltak i Sunndalsøra sentrum: Sunndal vegvesen etablerte i 2017 nytt gangfelt på Holten. Dette gir en mer trafiksikker skolevei for skolebarn i sentrum og andre trafikanter.

Kommunal vannforsyning og avløpsnett med god kvalitet: Det meste av vann- og avløpsanleggene er kommunale og kvaliteten er god. Nytt vannverk på Sunndalsøra ble ferdigstilt og satt i drift høsten 2017.

Hovedmål 6 - Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder

Reetablere Driva som laks- og sjørretelv: Arbeidet med bekjempelse av Gyrodactylus salaris i Drivaregionen startet opp i 2015, og i 2017 ble laksesperra i Driva ferdigstilt og åpnet. Bevaringsarbeide ble gjennomført høsten 2017. Etter tildelte midler fra Miljødirektoratet har prosjekt Øvre Sunndal startet bygging av et infosenter ved Sunndalsporten ved Gjøra, som skal vise villaksens liv i havet og i elva, samt fortelle om lakseparasitten og hvordan elva skal behandles for å bli kvitt denne.

Vern gjennom bruk: Om lag 2/3 av kommunens areal er vernet av Staten etter naturvernloven og 1/3 av Dovrefjell–Sunndalsfjella nasjonalpark ligger i Sunndal. Kommunens strategi å ha en aktiv rolle i forvaltningen av våre verneområder, i tråd med de behov bønder i området og brukere av naturen her har. Kommunen fikk i 2017 medhold i at Grødalen og Fjellgardene ikke skal vernes som nasjonalt villreinområde. Vi fikk også medhold i at øvre Sunndal tas ut av forvaltningsområdet for jerv, og omdefineres til prioritert beiteområde, på samme måte som for Trollheimen.

Hovedmål 7 - God helse og livskvalitet for alle

Forebyggende folkehelsearbeid: Sunndal kommune satser på forebyggende folkehelsearbeid, gjennom arbeid i ulike prosjekter og utvikling av tiltak. Nærmiljøprosjektet «Trivsel i Sunndal» har hatt et aktivt år, med utprøving av medvirkningsmetoder, samt stimulering til nærmiljøtiltak ved å bevilge midler til dette. Folkehelseprofilen er gjennomgått og det er gjennomført UNGdata-undersøkelse som kan legge grunnlag for utvikling av oppvekstvilkår framover.

Ungdomsarbeid gjennom samarbeid mellom tjenester: I tillegg til områder som skolehelsetjeneste og de helsemessige tilbudene, er det også viktig og godt arbeid som er gjort i kulturtjenesten, grunnskoletjenesten og andre tjenester for å bidra til et trygt og stimulerende ungdomsmiljø. Høsten 2017 arrangerte flere tjenester et tverrfaglig seminar «Heldig er den ungdommen som har teite foreldre», som satte fokus på forebyggende arbeid rundt foreldre, ungdom og alkohol. Seminaret følges opp i 2018. MOT er innført i alle tre klasser ved Sunndal ungdomsskole. Aktivitet er igjen stor ved Sunndal ungdomssenter, et viktig tilbud til mange ungdommer i Sunndal.

Livskvalitet for eldre: Pleie- og omsorgstjenesten har fokus på forebyggende helsearbeid, og etter prinsipp for «Livsgledesykehjem» arrangeres matglededager, kulturopplevelser og aktiviteter for beboere på institusjon. Beboere på sykehjem skal ha egen aktivitetsplan, og det jobbes nå med å utrede forebyggende hjemmebesøk for eldre. Videre jobbes det med å etablere samarbeid mellom kommunen, pensjonistforeningene og frivilligsentralen for å samordne og utvikle aktivitet- og kulturtilbud til eldre. Sunndal er en demensvennlig kommune, og samarbeider med Sunndal demensforening om «Et mer demensvennlig samfunn» og «Aktivitetsvenn for demente».

Syssettingstiltak bidrar: «Aktiv hverdag» er et lavterskeltilbud for personer som av ulike årsaker har falt ut av utdanning eller arbeid, og er et viktig bidrag på veien mot arbeid og aktivitet. Totalt har 49 personer vært innom tiltaket gjennom året, og 35 personer ble utskrevet. Av de som var utskrevet tok om lag 70 % steg i retning av, eller direkte til arbeid.

Hovedmål 8 - Sunn kommuneøkonomi – kompetent og attraktiv arbeidsplass

Sunndal en relativt sunn kommuneøkonomi – netto driftsresultat er på et forsvarlig nivå, kommunen har økonomiske reserver (disposisjonsfond) for uforutsette hendelser, men lånegjelda er høyere enn hva som er anbefalt.

Finansielle nøkkeltall	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr.12 2017	Norge 2017	Nasjonal anbefaling
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	3,0	2,1	3,2	3,7	2,0 (minimum)
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	13,8	15,3	7,9	10,0	10 (minimum)
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	58,1	60,1	89,7	83,6	50 % (maks)
Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter	19	20	20	22	

Kompetent og attraktiv arbeidsplass: For å kunne yte kommunens tjenester på en best mulig måte, er det kontinuerlig fokus på å tiltrekke seg nødvendig kompetanse og utvikle eksisterende kompetanse i kommunen. Videre er godt arbeidsmiljø avgjørende for prestasjoner på jobb, og Sunndal kommune har et tett samarbeid med vernetjenesten og bedriftshelsetjenesten med fokus på dette. Kommunen har også nådd sitt mål om å stille minimum 21 praksisplasser til disposisjon for lærlinger, og at alle ungdommer (16 – 19 år) får et tilbud om sommerarbeid i kommunen.

Hovedmål 9 - En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

I 2017 var den ingen reelle beredskapshendelser i Sunndal men årlig øvelse ble gjennomført. Og kommunens kriseledelse og omsorgsberedskapsgruppa gjennomfører flere møter i året. I 2017 ble det også etablert et eget beredskapsråd i Sunndal. Her deltar representanter fra det offentlige, private aktører (Hydro), sivilforsvaret og Sunndal Røde Kors. I sitt årlige møte diskuteres felles problemstillinger knyttet til samfunnssikkerhet og beredskap.

Det nasjonale krisestøtteverktøyet CIM effektiviserer både planlegging, gjennomføring og evaluering av beredskapssituasjoner. I 2017 har det vært fokus på opplæring og økt bruk av dette verktøyet i kommunen og hos våre samarbeidspartnere.

KOMMUNENS TJENESTER OG STABER

På de følgende sidene gis en oversikt over virksomheten i hver tjeneste og stab i 2017.

Rådmannen

Dette jobber vi med

Rådmannen er øverste leder for administrasjonen i Sunndal kommune. Rådmannen skal sørge for at kommunen drives i samsvar med lover, forskrifter og politiske vedtak. Rådmannen har det overordna ansvaret for kommunens utviklingsarbeid, og er delaktig i ulike tverrfaglige prosjekter. Rådmannen er ansvarlig for kommunens plansystem med årsplaner, tertialrapporter og årsmeldinger. I tillegg ligger ansvar for folkehelse/Distriktsmedisinsk senter og beredskap, samt internkontroll og lederutvikling hos rådmannen. Rådmannen har også det overordna ansvaret for kommuneøkonomien og budsjettstyring.

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	14,0 mill.	12,1 mill.	113	3	3	100	100
2017	11,9 mill.	11,7 mill.	102	3	3	100	100

Kommentar regnskap

Rådmannen har et overforbruk på 1,5 prosent i forhold til tildelt budsjett for 2017. Overforbruket er i hovedsak knyttet til utgifter til ulike kontingenter, oppreisingsordningen for tidligere barnevernsbarn samt utgifter til juridisk bistand i flere utfordrende saker i 2017.

Noen begivenheter i 2017

Region/samarbeid: Stortinget behandlet våren 2017 kommune- og regionreformen. Dette vil påvirke flere av de interkommunale samarbeidene/selskapene i regionen vår. Sunndal må derfor gjøre en strategisk vurdering av videre veivalg, og aktivt arbeide for nye samarbeid og samarbeidspartnere. Rådmannen har lagt ned mye ressurser gjennom året for å følge opp dette.

Utviklingsarbeid: Sunndal kommune samarbeider med Surnadal kommune om næringsutvikling i perioden 2014-2017 (SUSU-programmet). Sunndal næringsselskap (SUNS) er utøvende part for Sunndal kommune, men kommunen bidrar med ressurser inn i arbeidet. SUSU-programmet avsluttet i 2017 den første fireårsperioden. Det er blant annet bevilget totalt 3,8 mill. kroner tilskudd til nær 30 prosjekter, med mål om 83 nye og 14 sikrede arbeidsplasser. Kommunestyrene vedtok høsten 2017, med støtte fra fylkeskommunen, å videreføre programmet i fire nye år.

Internkontroll: Innføring av internkontrollsystem Compilo (opprinnelig KvalitetsLosen) startet opp i 2014. Videre opplæring og implementering av systemet pågår fortsatt. I 2017 ble det meldt i alt 795 avvik i Sunndal kommune mot 519 året før. Videre ble det gjennomført 19 risiko- og

sårbarhetsanalyser (ROS) i 2017. Totalt er det nå 54 ROS-analyser som er gjennomført i kommunen. Dette er viktige forbedringstiltak og er også en del av vårt beredskapsarbeid.

Organisasjon: Arbeidet med gjennomgang av kommunens administrative organisering måtte utsettes på grunn av nedlegging av asylmottaket og nedbemanningsprosessen høsten 2017. Øvrige enheter vurderes i forbindelse med LEAN-prosjektet, som også måtte utsettes

Dette har vi oppnådd

- Deltatt i næringssamarbeid med Surnadal (SuSu-programmet)
- Gjennomført næringsprat med lokalt næringsliv
- Vedtatt og startet innføring av nytt rapporteringssystem
- Sluttført prosjekt om informasjonssikkerhet og personvern, med bl.a planlegging i forhold til ny personvernordning som trer i kraft mai 2018
- Sørget for opplæring i internkontrollsystemet Compilo, og at dette nå er tatt i bruk av ansatte
- Ivaretatt en sunn kommuneøkonomi og god budsjettstyring, med oppnådd mål om 3,0 % driftsresultat
- Måloppnåelse på noen områder:

Målbeskrivelse	Mål	Resultat	Måloppnåelse
LOKALSAMFUNN: Være blant de 25 % best kommunene på kommunebarometeret	Være blant de 107 beste kommune	98. plass	Oppnådd
MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON: Lavt sykefravær	Sunndal kommune: 6 % Rådmannen m/staber: 3 %	6,8 % 4,3 %	Ikke oppnådd
ØKONOMI: Overholde vedtatt budsjett rådmannen overholde vedtatt kommunebudsjett. Netto driftsres. i % av brutto driftsutg.	3,0 %	2,1%	Ikke oppnådd

Dette skal vi arbeide videre med

- Forbedringsarbeid (LEAN)
- Organisasjonsutvikling
- Innføring av nytt regnskaps- og rapporteringssystem
- Fortsette arbeid for tilbud ved Sunndal DMS
- Gjennomføre lederopplæringsprogram
- Kvalitetsforbedringsarbeid med utgangspunkt i resultatene fra Kommunebarometeret mv.

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Strategisk arbeid for nye regionale/interkommunale samarbeid
- Opprettholde god dialog med lokalt næringsliv og legge til rette for næringsutvikling og vekst
- Forbedringsarbeid – Organisering?
- Digital transformasjon

Dette jobber vi med

Service- og informasjonsavdelingen omfatter servicekontoret, informasjon, IKT, politisk sekretariat og arkiv. Vi skal yte god service og informasjon om kommunens tjenester og den politiske virksomheten på vår hjemmeside. Sammen jobber vi mot målet om en døgnåpen kommune med enkle og selvbetjente løsninger for våre innbyggere, næringsliv, politikere og ansatte.

Dette har vi oppnådd

- Gjennomført stortingsvalg og folkeavstemning om målform
- Forbedret informasjonsarbeidet gjennom ny og mer brukervennlig nettside, samt bedrede rutiner for informasjonsflyt og annonsering
- Bidratt til sikker og effektiv digital kommunikasjon mellom kommunen og innbyggerne gjennom bruk av SvarUT og digitale skjema
- Redusert kostnadene ved politiske møter gjennom ulike tiltak
- Bedret lokaldemokratiet ved å gjøre politiske møter tilgjengelig fra nett-TV
- Tatt i bruk og fulgt opp innføring av Compilo, gjennomført 1 ROS-analyse

Dette skal vi arbeide videre med

- Strukturere og bedre informasjonsarbeidet
- Økt digital kommunikasjon mellom kommunen og innbyggere
- Effektivisere gjennomføring og oppfølging av politiske møter
- Kostra-tall viser at Sunndal har høye kostnader til administrasjon og politisk styring. Arbeidet med nærmere analyse og vurdering av eventuelle tiltak er startet opp.

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	15,9 mill.	14,1 mill.	111	12,4	13*	94,5	91
2017	15,2 mill.	14,7 mill.	103	12,4	13*	94,5	91

*i tillegg har avdelingen 2 lærlinger samt 1 varig tilrettelagt 60% stilling opprettet i samarbeid med NAV i 2006

Kommentar regnskap

Service- og informasjonsavdelingen har et samlet overforbruk på 500 000 kroner (3 %) i forhold til budsjett for 2017. Den politiske virksomheten hadde et samlet overforbruk på rundt 1 mill.kr. i 2017. Det er også noe overforbruk på «Sentrale EDB-utgifter» som i all hovedsak skyldes ikke-budsjetterte utgifter til IKT-Orkide. Mindreforbruk på andre områder gir et samlet overforbruk på rundt 500.000..

Noen begivenheter i 2017

SvarUt: Det har vært fokus på digital forsendelse via SvarUt i 2017, og vi har økt antall forsendelser med 335 % i løpet av året (5 740 forsendelser, mot 1 712 i 2016). I Sunndal har 36,5 % av

innbyggerne over 15 år nå opprettet en digital postkasse. Blant kommunene på Nordmøre er vi på 3. plass (kilde: Difi.no), og i antall brev sendt via SvarUt er vi på 7. plass. Vi vil fortsette å jobbe aktivt og målrettet med digitale forsendelser også i 2018.

Ny hjemmeside: Ny og brukervennlig hjemmeside ble lansert juni 2017, i regi av IKT Orkide. Sunndal var andre kommune som lanserte de nye sidene. Siden er en tjenesteportal, med fokus på de mest etterspurte tjenestene, og legger i større grad opp til selvbetjening. Siden har i gjennomsnitt om lag 400 aktive brukere daglig, og ca 4000 aktive brukere totalt gjennom året.

Kommune-TV: Kommunestyrets møter overført på nett fra og med mars 2017. I tillegg til direkte overføring av pågående møte ligger også opptak av tidligere avholdte kommunestyremøter ute på nettet (kommunens hjemmeside). Tiltaket gir økt innsikt i saksbehandling og den politiske aktiviteten i Sunndal og bidrar således til en styrking av lokaldemokrati. Det har vært stor interesse for overføringene av møtene med en snitt på 142 seere av liveoverføringen, og et snitt på 46 seere for arkivklipp.

Stortings- og sametingsvalg ble gjennomført i 2017 med en valgdeltagelse på 78 %. Dette er på nivå med landssnittet, men lavere enn målsettingen på 79 %. Det ble samtidig gjennomført folkeavstemming om målform i Gjøra krets.

Viktige oppgaver framover

- Fortsette arbeid med digitalisering av tjenester.
- Strukturere og koordinere informasjonsarbeidet.
- Avklare rolle i forhold til og samarbeid med tjenestene
- Forbedringsarbeid

Dette jobber vi med

Vi jobber mot et overordnet mål om god økonomistyring og regnskapsrapportering i Sunndal kommune. Dette gjør vi ved å gi hjelp og støtte internt slik at økonomistyringen blir god i hver enkelt stab og tjeneste.

Økonomiavdelingen har ansvar for lønnsutbetalinger, regnskap, fakturering og innkreving av kommunale avgifter, eiendomsskattekontoret - i tillegg skatteoppkrever for Sunndal og Oppdal kommuner.

Støttefunksjonen for innkjøp er tillagt økonomiavdelingen. En viktig del av dette arbeidet er kvalitetssikring av innkjøpsprosesser og å forankring av innkjøpsreglementet i organisasjonen, i tillegg til internkontroll på området.

Dette har vi oppnådd

- Innført nytt innkjøpsreglement
- Bidratt til gode og kostnadseffektive rutiner innenfor økonomiområdet, bl.a ved elektronisk reiseregning, e-handel og fakturering på web

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	6,6 mill.	6,6 mill.	100	9,5	10	95	95
2017	6,5 mill.	6,3 mill.	103	9,3	10	80	90

Kommentar regnskap

Økonomiavdelingen har et overforbruk på 3 % i forhold til budsjett for 2017. Årsaken til dette er omleggingen av regelverket for eiendomsskatt for verker og bruk. Fokuset på tilpasning til nytt regelverk har medført høyere inntekter fra eiendomsskatt for verker og bruk enn budsjettet i 2018.

Det har i tillegg vært satset på økt kompetanse for eiendomsskattekontoret og de politiske nemndene som behandler eiendomsskattesakene. I tillegg er det gjennomført opplæringstiltak for å holde tritt med utviklingen innenfor de ulike fagområdene.

Noen begivenheter i 2017

Økonomi er en støttefunksjon og har derfor hovedtyngden av sine brukere innenfor egen organisasjon. Vårt hovedfokus er å gi så rasjonelle og effektive administrative tjenester og styringsverktøy som mulig, slik at en får kanalisert mest mulig ressurser direkte til tjenesteproduksjonen. Økonomistaben arbeider kontinuerlig med forbedringer.

Skatteinnkreving og arbeidsgiverkontroll: Årsrapport fra Skatteoppkreveren som gjelder arbeidsgiverkontrollen viser at målet om 14 kontroller ble oppnådd i 2017. Det er oppdaterte og effektive rutiner for skatteregnskap og innfordring av skatt.

Nytt innkjøpsreglement i 2017: Det ble gjennomført 6 internkontroller for anskaffelser under kr 100 000 og 6 for anskaffelser over kr 100 000. Resultatet viste at det i 3 av 4 saker har vært konkurranse om oppdragene. Det viste også små mangler knyttet til dokumentasjon av prosessene. Ingen av disse var i kategorien store avvik.

Ny rapportering: Ny rapportering til økonomi- og planutvalget (formannskapet) og kommunestyre er vedtatt. Økonomiavdelingen har arbeidet med å tilpasse rutiner og rapporter, slik at de kan tas i bruk fra 2018.

I 2017 ble det lagt opp til og stilt krav om at leverandørene sine fakturaer skulle leveres som EHF-faktura (elektronisk handel format) fra 01.01.2018.

Andelen eFaktura-brukere er økende, men det er fortsatt en jobb å gjøre for å få innbyggere til å ta dette i bruk i større grad.

Betalingsløsningen VIPPS er tatt i bruk for flere tjenester. Det er behov for bedre integrering mellom interne system og ekstern programvare, slik at data registreres kun en gang.

Viktige oppgaver framover

- Økt bruk av eHandelsportalen ved bestilling av varer.
- Videreutvikling av økonomirapportering i samarbeid med de folkevalgte.
- Få frigitt mer tid til bruk på intern opplæring og økt internkontroll.

Dette jobber vi med

Personalavdelingen har ansvar for overordnet personalforvaltning og organisasjonsutvikling. Avdelingen jobber hovedsakelig med rådgivning i personalspørsmål, rekruttering, tilsettingssaker og lønnsplassing, arbeidsmiljø og HMS, oppfølging av sykefravær og IA-avtalen, lokale lønnsforhandlinger, seniorpolitikk og ivaretagelse av samarbeidet mellom partene i arbeidslivet.

Dette har vi oppnådd

- Satt fokus på arbeidsmiljø gjennom regelmessige møter mellom personalavdelingen, vernetjenesten og bedriftshelsetjenesten, samt startet gjennomføring av kartlegging av arbeidsmiljø på flere avdelinger.
- Gjennomført opplæring av ledere innen sykefraværsoppfølging
- Gjennomført læreprogram for 21 lærlinger
- Sommerjobb for 57 ungdommer
- Etablert elektronisk personalhåndbok, slik at alle ansatte i Sunndal kommune har lett tilgang på informasjon om lover, tariffavtaler og lokale regler og prosedyrer som regulerer arbeidsforholdet.
- Sluttført arbeidet med arbeidsgiverstrategi

Dette skal vi arbeide videre med

- Gjennomføre lederutviklingsprogram
- Lansere lederhåndbok for ledere med personalansvar
- Etablere stillingsbeskrivelser
- Gjennomføre kartlegging av arbeidsmiljø i alle avdelinger i samarbeid med bedriftshelsetjenesten
- Arbeide med organisasjonsutvikling og forbedringsarbeid

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	8,3 mill.	8,3 mill.	100	3	3	100	100
2017	6,1 mill.	7,5 mill.	82	3	3	100	100

Kommentar regnskap

Personalavdelingen har et vesentlig mindreforbruk i forhold til budsjettet (18 %). Bakgrunnen for mindreforbruket er korreksjon av gruppelevsforsegning, som har gitt en inntekt på rammen med kr 1,1 mill.

Noen begivenheter i 2017

Fokus på oppfølging av sykefravær: Tidlig oppfølging er viktig for å redusere omfang og lengde av sykefravær. Sunndal kommune har i samarbeid med NAV og NAV Arbeidslivssenter gjennomført flere kurs for kommunens ledere med personalansvar, hvor tema har vært forebygging og god oppfølging av sykemeldte. Sunndal kommune vedtok med virkning fra 01.01.2016 å øke antall egenmeldingsdager fra 8 til 16 dager, uten noe tak for det totale uttak gjennom året (kun krav om at den ansatte har vært på jobb i 16 kalenderdager før ny egenmeldingsperiode kan benyttes). Formålet med dette er å legge opp til en tettere dialog mellom arbeidsgiver og arbeidstaker, slik at arbeidstakers arbeidsevne kommer mer i fokus. For å sikre best mulig effekt av dette, har kommunen hatt fokus på opplæring av ledere med personalansvar og informasjon til ansatte. Ordningen skal evalueres i 2018.

Pensjonsveiledning: Det ble som oppfølging til pensjonsveiledningene fra KLP og Statens Pensjonskasse høsten 2016 Det ble som oppfølging til pensjonsveiledningene fra KLP og Statens Pensjonskasse høsten 2016 gjennomført individuelle veiledninger for ansatte i mai 2017. Formålet med dette tilbudet er å gi de ansatte et grunnlag for å planlegge videre yrkesaktivitet og få detaljert informasjon om sine pensjonsutsikter.

Nedbemanningsprosess: Organisasjonen har vært gjennom en krevende periode i forbindelse med nedbemanningen. Da UDI sa opp avtalen for drift av Sunndal asyløkmottak, måtte kommunen igangsette en nedbemanningsprosess. Det var viktig for Sunndal kommune som arbeidsgiver å utvide utvalgskretsene der hvor det var sammenlignbare stillinger ellers i kommunen, i og med at Sunndal asylmottak har vært driftet av Sunndal kommune i så mange år. Som følge av dette har mange tjenester vært direkte berørt av prosessen.

I overkant av 80 ansatte ble i løpet av oktober og november 2017 kalt inn til drøftingsmøter på grunnlag av utvalgskrets og utvalgskriterier. Det er viktig å presisere at ikke alle 80 var overtallige. En del ansatte ble i henhold til sin kompetanse tilbudt ledige stillinger som de var kvalifisert for. Etter dette gikk det ut nær 30 oppsigelser i slutten av november 2017, med oppsigelsesfrister fra 3 måneder og oppover iht aml. For de fleste av de som ble oppsagt har det blitt gjennomført forhandlinger iht aml. § 17-3. Noen av disse forhandlingene har blitt gjennomført i desember, og resterende forhandlinger vil finne sted i begynnelsen av 2018. Formålet med forhandlingene har vært å se om partene kan komme til enighet. Sunndal kommune har hatt kontinuerlig fokus på å avdekke muligheter for jobbtildbud til de som ble oppsagt.

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Lederutvikling
- Strategisk kompetanseplan
- Organisasjonsutvikling

Barnehagetjenesten

Dette jobber vi med

Barnehagetjenestens oppgave er drift og utvikling av kommunens seks barnehager. Sunndal kommune har full barnehagedekning og gode barnehager. Det siste oppnår vi først og fremst gjennom våre medarbeidere. I Sunndal har de ansatte god utdanning og høy kompetanse. Vi ligger over landsgjennomsnittet for andel ansatte med barnehagelærerutdanning. Vår visjon, barnehagen – til barnets beste, innebærer at alt arbeid med barna skal vurderes i forhold til hva som er enkeltbarnets beste.

Dette har vi oppnådd

- Systematisk organisasjonsutvikling i samarbeid med grunnskoletjenesten og Nettverk Nordmøre.
- Framtidsrettet barnehageutvikling i samarbeid med foreldre, politikere og lokalsamfunn.
- Bedre kompetanse og praksis i arbeidet med mangfold i barnehagene.
- Mer systematikk i språkutviklingsarbeidet.

Dette skal vi arbeide videre med

- Etablere rutiner for internkontroll og forbedringsarbeid, og gjennomføre ROS-analyser iht plan
- Et mer oversiktlig budsjett for tjenesten.

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	46,6 mill.	45,9 mill.	101,5	75	88	60	99
2017	49,0 mill.	49,7 mill.	98,5	86	94	73	97

Kommentar regnskap

Barnehagetjenesten har et forbruk på vel 98,5 prosent av tildelt budsjett for 2017. Det er mindreforbruk ved flere barnehager av ulike årsaker, og dels skyldes deler av mindreforbruket at midlene til nærmiljøtiltak (kr. 325 000,-) ennå ikke er brukt. Disse midlene overføres til neste års budsjett. Planlegging er i gang i samarbeid med den enkelte barnehages samarbeidsutvalg.

Noen begivenheter i 2017

Ny rammeplan for barnehagen: Fra 1. august 2017, ble ny rammeplan for barnehagen iverksatt. Barnehagene arbeider med implementering av dette dokumentet med utgangspunkt i tenkning om barnehagen som profesjonelt lærende fellesskap. Det vil si at arbeidet med elementer av denne planen knyttes opp mot organisasjonslæring og utvikling av gode metoder for prosessarbeid. Dette arbeidet er nært knyttet til prosjektet «DGO 2040 – sammen skaper vi framtida på Nordmøre».

Sammen skaper vi framtida: Barnehagetjenesten og grunnskoletjenesten arbeider tett sammen med barn, foreldre, tillitsvalgte, politikere og næringsliv for å utvikle tjenestene på en måte som er

framtidens rett og vitsyn. Det er en todelt satsing med målsetning om utvikling av barnehagenes og skolens tilbud til våre barn/elever, men også utvikle barnehagene og skolene som lærende organisasjoner der utviklingsfremmende metoder gjennomfører arbeidshverdagen til alle ansatte. Målet er også å «åpne dørene» ut mot lokalsamfunnet, der flere aktører får mulighet til å påvirke utviklingsprosessene i våre barnehager/skoler. Arbeidet i Sunndal kommune er en del av et større regionalt samarbeid på tvers av kommunene på Nordmøre.

Midlertidige barnehageplasser: Også i 2017 har barnehagetjenesten stor mangel på barnehageplasser. Totalt manglet tjenesten omlag 50 (18 %) barnehageplasser dette året. Lokalene ved nedlagte Villabyen og Mogrenda barnehager ble driftet for fullt for å oppfylle retten til barnehageplass.

Planlegging av ny barnehage og SFO på Ålvundeid: Arbeidet med planlegging av ny barnehage og SFO på Ålvundeid er kommet godt i gang. Det har vært gode og effektive prosesser, med bred deltagelse fra ulike interessegrupper. Barnehagen vil erstatte dagens Stortuva barnehage og vil ha en kapasitet på ca. 70 barnehageplasser og 25 SFO-plasser. Planlagt byggestart våren 2018.

Kompetanse for mangfold / språkløyper: Prosjektet «Kompetanse for mangfold» ble avslutta sommeren 2017. Arbeidet med dette feltet er likevel videreført, i tråd med tenkning om at endringsprosesser er tidkrevende. De to barnehagene som ikke deltok i dette prosjektet, driver nå utviklingsarbeidet «språkløyper» i sine barnehager. Dette er et utviklingsprogram utviklet av Lese- og skrivesenteret i Stavanger, i samarbeid med Utdanningsdirektoratet.

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Utarbeide en barnehagebruksplan som grunnlag for arbeidet med å utvikle kvalitet og kapasitet i barnehagetjenesten
- Innføre ny bemanningsnorm

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr 12 2017	Norge 2017
Netto driftsutg. kr pr innbygger 1-5 år	149 926	161 874	145 055	145 574
Andel barn 1-5 år med plass (%)	92,4	93,2	91,6	91,8
Andel kommunale plasser av alle (%)	100	100	66,1	49,4
Antall barn pr. årsverk	6,0	5,9	5,8	6,1
Ansatte med barnehagelærerutd.	43,5 %	47,7 %	36 %	36,4

Kommentar: KOSTRA-tallene tar ikke høyde for at barnehagetjenesten har hatt to årlige barnehageinntak. Rapportering for en del kvalitetskriterier gjøres per 15. desember når halvparten av ett-åringene har startet, mens utgiftene omfatter hele året.

Dette jobber vi med

Eiendomstjenestens hovedoppgaver er å forvalte kommunens eksisterende bygningsmasse, samt å stå for gjennomføringen av nye byggeprosjekter. Kommunens bygningsmasse utgjør til sammen ca 66 000 m2 og disse byggene rengjøres, vedlikeholdes og utvikles av oss og til beste for brukerne. Vi har høy og ulik fagkompetanse: renhold, snekker- og tømrer, maler, rørlegger, elektriker og murer. Og vår felles visjon er: Kommunens bygg - bygg å være stolt av !

Dette har vi oppnådd

- Gjennomført planlagte tiltak for drift og vedlikehold av uteområder på skoler og barnehager i samarbeid med tjenestene
- Satt i gang detaljprosjektering av ny barnehage på Ålvundeid
- Påbegynt arbeid med rutiner for internkontroll og forbedringsarbeid, bl.a gjennomført 3 ROS-analyser
- Fulgt opp internkontrollsystemet Compilo og gjennomført 3 ROS-analyser
- Nådd mål om å redusere energiforbruket iht energispareprosjektet
- Nådd mål om å redusere sykefraværet. 8,4 % i 2017
- Nådd mål om andel ansatte i eiendomstjenesten som har fagbrev.

Dette skal vi jobbe videre med

- Jobbe videre med forprosjekt og prosjekt med nytt lege- og helsesenter (renovering/påbygging).
- Fortsette arbeidet for å redusere energiforbruket på alle kommunale bygg
- Ferdigstille revisjon av vedlikeholdsplan for kommunale bygg

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid (%)	Andel kvinner (%)
2016	27,5 mill.	26,9 mill.	102	43,65	51	68,6	64,7
2017	28,2 mill.	28,2 mill.	100	40,70	48	68,8	68,8

Kommentar regnskap

Eiendomstjenesten har et forbruk i henhold til budsjett for 2017.

Noen begivenheter i 2017

Prosjektet med å skifte ventilasjonsanleggene i Svømmehallen startet opp sommeren 2017 og ble ferdigstilt i november. Prosjektet omfatter ny HC-inngang, nytt sandfilter og ny el-tavle.

Det gamle aktivitetssenteret på Holssand er oppgradert til 4 leiligheter.

Midlertidig bygg ved Sande skole ble tatt i bruk til minoritetsspråklige elever i februar 2017.

Prosjekt ny barnehage på Ålvundeid er godkjent i kommunestyret, og detaljprosjekteringen startet opp i november.

Uteområdet ved Sande skole er oppgradert med nytt nærmiljøanlegg i 3 deler bestående av klatrenett, ballaktiviteter og kunstgressflate.

Det er i tillegg gjennomført flere mindre men viktige oppgraderinger på flere av våre kommunale bygg.

Det arbeides for etablering av at Lege og helsesenteret skal renoveres. Flere eksterne aktører kan være aktuelle leietakere, men det er fortsatt ikke endelig avklart rundt dette. Plan - og byggekomiteen har derfor ikke fått ferdigstilt et forprosjekt til politisk behandling i 2017.

Viktige oppgaver framover

- Ferdigstille barnehage på Ålvundeid iht plan
- Gjennomføre mindre vedlikeholdsprosjekt iht plan
- Utvikle avdelingene faglig og organisatorisk

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Netto driftsutg. til eiendomsforvaltning, kr. pr. innbygger	6 996	7 328	6 307	5 082
Dekningsgrad: Kommunale boliger pr. 1000 innbygger	28	30	28	21
Dekningsgrad: Areal formålsbygg, m2 pr. innbygger	7,2	6,8	6,6	4,8
Produktivitet: Eiendomsforvaltning, kr. pr. m2	1 056	1 137	1 001	1 057
Produktivitet: Energikostnader, kr. pr. m2	112	120	115	109

Dette jobber vi med

Grunnskoletjenesten er ansvarlig for drift av kommunens grunnskoler og skolefritidsordninger, logopeditjeneste og spesialundervisning for voksne. Sunndal kommune satser på barn og ungdom, med en god skole som fundamentet. Vårt hovedmål er å skape lærende, inkluderende og kreative skolemiljø der barn og unge har lyst til å lære mer. Og vår visjon er at skolene i Sunndal kommune skal være – *et trygt sted for læring*.

Dette har vi oppnådd

- Etablert innføringstilbud for minoritetsspråklige elever
- Deltatt i utviklingsarbeidet «den gode oppveksteier», godt samarbeid med barnehage innenfor oppvekst.
- Etablert nye lederteam ved fire av skolene som fikk ny rektor ved skolestart høsten 2017
- Gjennomført et omfattende arbeid på ledernivå, gjennom kursing av alle ansatte, samt endring av planer og rutiner på alle nivå, som følge av kapittel 9A i Opplæringsloven.
- Utarbeidet skriftlige rutiner for samarbeid mellom skole, barnehage og barnevernstjenesten, noe som er viktig for felles arbeid for barn og ungdom i kommunen.

Dette skal vi arbeide videre med

- Trepartssamarbeid om «Den gode oppveksteier»
- Rutiner for internkontroll og gjennomføring av ROS-analyser

Regnskap

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	95,7 mill.	95,3 mill.	100	132	151	65	78
2017	92,9 mill.	94,9 mill.	98	127	152	66	79

Kommentar regnskap: Grunnskoletjenesten har samlet sett et forbruk på vel 98 % av budsjett for 2017. Det har vært mindreforbruk ved enkelte ansvarsområder som ikke fordelte utgifter, pedagogisk senter og Sunndal ungdomsskole, mens det ved innføringstilbudet var lavere refusjoner fra staten enn budsjettet.

Noen begivenheter i 2017

Godt samarbeid om oppvekst: Arbeid med «Den gode oppveksteier» har vært aktivt gjennom å etablere nye samskapingsarenaer og nye arbeidsformer. Det er skapt fremtidsbilder av hvordan vi ønsker skole- og barnehage skal være i Sunndal i fremtiden, både på hver enkelt enhet, for kommunen som helhet og regionalt. Arbeidet har involvert bredt med deltakelse av ansatte i skole og barnehage, barn, elever, foreldre, politikere og næringsliv både lokalt og regionalt.

Innføringstilbud for nyankomne minoritetsspråklige elever: det ble satt opp egne lokaler ved Sande skole og etablert et godt tilbud for elevene. Året endte med nedleggelse av mottaket og påfølgende nedbygging og til slutt avvikling av tilbudet. Resultatet av innsatsen som ble lagt ned i dette, ble dermed dessverre ikke synliggjort.

Gjennom arbeidet med «Tidlig innsats» er det etablert lese- og regneveiledere ved alle skolene. Målet er at ressurser raskt skal kunne settes inn for å hjelpe elever «over kneika» når det avdekkes at de ikke får den utviklingen som forventes. Dette som følge av endringer i Opplæringslova samt ønsket om å unngå seinere behov for spesialundervisning.

MOT er innført på alle trinn og det er rekruttert flere nye coacher for å fylle de økte oppgavene når alle elevene på ungdomstrinnet deltar. I tillegg har elever på ungdomsskolen vært ute på barneskolene og orientert om MOT og vi har blant annet hatt deltakere på MOTs *Ildsjelsamling*. Det er et viktig arbeid som blir gjort av meget flinke og engasjerte coacher i arbeidet med psykisk helse for barn og unge.

Planlegging av formalisert samarbeid mellom sosiallærernetverket og kommunepsykologen startet høsten 2017 og etablert rett over nyttår. Samarbeidet omfatter både kompetanseheving og utvikling av systemer for hvordan kommunepsykologen kan veilede skolens personale i deres daglige møter med elever som har vansker. Dette er en oppfølging/videreføring av kursdagen om elevers psykiske helse som PPT i Kristiansund gjennomførte for hele personalet i skolene i august.

Gjennomføring av UNGDATA-undersøkelse har ført til godt tverrtjenestlig samarbeid om oppfølging. Helse- og barneverntjenesten, grunnskoletjenesten og kulturtjenesten i Sunndal kommune inviterte i oktober 2017 til arbeidsseminaret «Heldig er den ungdommen som har teite foreldre», i samarbeid med KoRus Midt-Norge. Dette er arbeid som er lagt merke til ut over kommunens grenser og som motiverer for videre samarbeid. Det samarbeides også om blant annet om foreldremøter ved ungdomsskolen.

Nedbemanningen som følge av nedleggelsen av asylmottaket førte med seg svært mye arbeid og uro mot slutten av året. Dette har gått på bekostning av andre arbeidsoppgaver og har vært energikrevende både for organisasjonen som helhet og enkeltpersoner i særdeleshet.

Viktige oppgaver framover

- Arbeid med fremtidens skole og oppvekst i Sunndal
- Utvikle robuste barn med god psykisk helse
- Godt læringsutbytte for alle
- Kompetanseutvikling i fellesskap

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Brutto driftsutg./ elev gr.skolesektor	137 217	145 889	142 274	122 664
Netto driftsutg. til SFO pr innb. 6-9 år	13 302	16 059	3 871	7 350
Andel innbyggere 6-15 år i kommunens skoler	102,0	103,2	95,7	97,8
Elever pr. gruppe 1.-4. årstrinn	9,6	8,6	10,4	12,6
Elever pr. gruppe 5.-7. årstrinn	9,8	9,6	10,7	13,0
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	40,7	39,3	-	41,4
Elever med spesialundervisning (%)	7,4	7,1	9,0	7,9
Andel elever 6-9 år i SFO (%)	60,1	57,6	48,3	58,6

Kommentar: Vi har større andel av innbyggere 6-15 år i våre skoler enn kommunegruppe 12 og landssnittet. Dette skyldes at vi har en god del elever som ikke er bosatte. Kommunen bruker en lavere andel av tilgjengelige ressurser til grunnskole enn kommunegruppa og landet. Høye netto utgifter til SFO skyldes svært lav brukerbetaling.

Helse- og barneverntjenesten

Dette jobber vi med

Helse- og barneverntjenesten har et omfattende ansvarsområde. Visjonene for tjenesten er god helse og livskvalitet for alle, med hovedmål om å gi målrettet og brukerorienterte tjenester til linnbyggere. Tjenestene omfatter legetjeneste, barnevern, fysioterapi, svangerskapsomsorg, helsestasjons- og skolehelsearbeid, psykisk helse, folkehelsearbeid og Frisklivssentral og ansvar for Sunndal Distriktsmedisinske Senter m.m.

Dette har vi oppnådd

- Fokus på folkehelsearbeid i planer og tjenester gjennom arbeid med folkehelseoversikt og utviklingsprosjekt
- En mer helhetlig og tverrfaglig praksis i møte med barn og unge gjennom ulike tiltak
- Godt arbeid i barneverntjenesten til tross for større pågang av saker
- Gjennomført koordinatorskole
- Arbeidet med ny rehabiliteringsplan 2018-2022 tok til høsten 2017, og ventes ferdigstilt ila 2018.

Dette skal vi arbeide videre med

- Fortsette arbeid for ombygging/påbygging av lege- og helsesenteret. Lokalene er ikke tilfredsstillende for hele tjenesten.
- Videreutvikle tilbudene ved Frisklivssentralen.
- Videreutvikle tverrfaglig samarbeid knyttet til skolehelsetjenesten

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	27,5 mill.	27,5 mill.	100	32,2	38		
2017	27,3 mill.	27,5 mill.	99,4	33,4	40		

Kommentar regnskap

Helse- og omsorgstjenesten har samlet sett et forbruk på 99,4 % av budsjett for 2017.

Noen begivenheter i 2017

Distriktsmedisinsk senter: Det har vært en nedgang i bruk av Sunndal DMS i 2017. Dette skyldes at Helse Møre og Romsdal har avsluttet tilbudet om psykiater (desember 2016). Også ortoped fra Kristiansund har avsluttet sin praksis i Sunndal.

I arbeidet med utviklingsplan for Helse Møre og Romsdal er det bestemt at både ortopedi, røntgen og blodtapping er tilbud som vil forsvinne fra Sunndal DMS.

Det skal settes ned en arbeidsgruppe som skal se på utvikling av nye tilbud ved Sunndal DMS. Utvikling av tilbud ved Sunndal DMS skal ifølge utviklingsplanen ses i sammenheng med utvikling av nytt DMS i Kristiansund.

I løpet av 2017 ble det arbeidet med å få på plass et tilbud om dialyse ved Sunndal DMS. Dette lot seg ikke gjøre da Helse Møre og Romsdal satsningsområde retter seg mot hjemmedialyse.

Folkehelse: Utviklingsprosjektet om nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse, Trivsel i Sunndal, har pågått gjennom hele året. Gjennom Trivsel i Sunndal fokuseres det på innbyggernes medvirkning i kommunale planprosesser og møteplasser i innbyggernes nærmiljøer. Spesielt fokus har medvirkning i forhold til arealplanarbeidet fått. Trivsel i Sunndal har også bidratt med kr. 130 000 i tilskudd til utvikling av lokale møteplasser over hele kommunen.

Ungdataundersøkelsen var gjennomført i 2017, for andre gang i Sunndal kommune.

Registrering i BrukerPlan er gjennomført for 4. år på rad i Sunndal. Det er besluttet å gjennomføre denne registreringen hvert andre år fremover.

Folkehelsetiltak som sykle til jobben og StikkUt bedrift var gjennomført i 2017.

Frisklivssentralen: Frisklivssentralen fikk i 2017 tilskudd fra Fylkesmannen på kr 100 000 til utvikling av tilbud. Midlene brukes til å utdanne kursledere for mestring av belastning og mestring av depresjon. Så langt er frisklivsveileder og 3 ansatte i avdeling for psykisk helse i PLO-tjenesten godkjente kursledere, men det er også planer om å kurse flere ansatte i 2018. På grunn av små ressurser i Frisklivssentralen er samarbeidet med psykisk helse pleie- og omsorg nødvendig for utvikling av tilbudet.

Individuell plan: Det er 28 aktive planer i Sunndal kommune per 31.12.17. De fleste gjelder barn og unge, det er 15 ansatte som er koordinatorene for disse planene.

I 2017 har det vært gjennomført 1 koordinatorsamling lokalt, og leder i koordinerende enhet har deltatt i planlegging, gjennomføring og evaluering av Koordinatorskolen 2017. Koordinatorskolen ble avholdt i Kristiansund i november med ca. 100 deltakere fra 11 kommuner.

Kommunejordmor: Fødselstall for Sunndal kommune i 2017: 79 fødsler, hvorav 38 gutter og 41 jenter. På asylmottaket var det 4 fødsler, men det var flere påbegynte svangerskap da mange ble bosatt/ forsvant eller flyttet til annet mottak i løpet av høsten. Jordmor var med i prosjekt «fellesskap og språk», som omhandlet språk og integreringstiltak for innvandrerkvinner i barsel.

Helsestasjon: Prosjekt TippTopp ble gjennomført 2017, med tilskudd fra Helsedirektoratet til oppfølging av barn og unge med overvekt. Det ble ansatt en fysioterapeut i 50 % stilling og en ernæringsfaglig rådgiver i 50 % stilling til arbeidet med dette prosjektet, som ble avsluttet 31.12.17. Resultater og anbefalinger fra prosjektet tas inn i ordinær drift ved helsestasjonen.

Helsestasjonen har redusert driften med 1,5 stillinger mot slutten av året, grunnet nedleggelse av asylsøker-mottaket 31.01.18.

Barnevern: Det er fortsatt stor saksmengde selv om antallet meldinger er noe redusert fra 2016. Vi holder fast ved dagens organisering med oppdeling i to team; undersøkelser/hjelpetiltak i hjemmet og barn som bor utenfor hjemmet. Økt fokus på brukermedvirkning og involvering av nettverk.

Psykisk helsearbeid barn og unge: Det er ansatt en kommunepsykolog i 75 % stilling og en spesialsykepleier i helse- og barneverntjenesten som arbeider med barn og unge. Dette arbeidet fokuserer på forebygging, utredning og behandling sett i et tverrfaglig perspektiv. Kommunepsykolog og spesialsykepleier samarbeider tett med helsestasjon/ skolehelsetjeneste, PPT, barne- og ungdomsskole, barnevernet og fastleger.

Fysioterapi: Sunndal kommune har i dag 4,5 kommunale stillinger, en turnusstilling og to driftshjemler for privat praksis. Alle stillingene er besatt. Fordeling mellom virksomhetsområdene i %

av samlet fysioterapiressurs 2017 var behandling, re- og habilitering 90,3%, primærforebyggende 1,2% og institusjon 8,5%. Re-/habilitering og hverdagsrehabilitering tar til sammen en økende andel av ressursene.

Ventetiden har variert mellom hver enkelt fysioterapeut over året, fra 1 uke hos enkelte til åtte måneder hos andre. Enkelte årstider har vanligvis lengre ventetid enn andre hos de fleste. Fysioterapeutene utførte totalt 7059 behandlinger i 2016 og hadde 671 pasienter.

Ny ordning i 2017 med innrapportering av egenandeler over helsenettet til Helfo representerer en effektivisering av driften.

Legetjenesten: Sunndal kommune har nå alle fastlegehjemlene besatt, det er til sammen 6 fastleger og to turnuslegestillinger fordelt på to legesentre. Dette er svært gledelig etter mange år med vikarer og store utfordringer knyttet til rekruttering av fastleger.

Viktige oppgaver framover

- Tidligere utskriving samt overføring av oppgaver til kommunen gir større behov for kompetanse og kapasitet
- Forebyggende psykisk helsearbeid
- Styrke Frisklivssentralen og det forebyggende arbeidet
- Synliggjøre folkehelsearbeid i alt planverk og arbeide for samarbeid på tvers av tjenester.

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Prioritering Kommunehelse: Netto driftsutgifter i % av totale netto driftsutgifter	3,8	4,1	5,1	4,6
Legeårsverk pr. 10 000 innbyggere	11,2	11,2	12,9	11,1
Fysioterapiårsverk pr. 10 000 innbyggere	10,5	9,5	8,5	7,5
Barnevernsstillinger med fagutd. per 1000 barn 0- 17 år	3,8	3,8		

Dette jobber vi med

Bosetting og opplæring av flyktninger er kjernen i innvandrertjenestens arbeid. Tjenesten har over mange år bygd opp en bred kompetanse innen hele innvandrerfeltet. Kvalitet i alle ledd ligger til grunn for vårt arbeid. Innvandrertjenesten har mål om å være en ressurs nasjonalt og regionalt, og tilbyr fagkompetanse og deler erfaringer med de som etterspør dette. Innvandrertjenesten ønsker å bidra til god integrering og et godt forhold mellom innvandrere og lokalsamfunn, og jobber derfor aktivt med å engasjere frivilligheten i aktiviteter.

Dette har vi oppnådd

- Bosatt flyktninger i henhold til vedtatte bosettingstall
- Oppnådd god gjennomføring ved introduksjonsprogrammet, der hele 75% gikk direkte over til arbeid/utdanning
- Oppnådd gode resultater ved voksenopplæringen

Dette skal vi arbeide videre med

- Etablere internrutiner og gjennomføre arbeid med Ros-analyser
- Fortsette samarbeidet med kulturtjenesten for å engasjere frivilligheten i integreringsarbeidet

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Avvik %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	-19,56 mill.	-4,05 mill.	-79,3	68			
2017	-20,8 mill.	-7,3 mill.	-65,0	67			

Kommentar regnskap

Innvandrertjenesten er spesiell ved at statlige tilskudd som gjelder tjenesten går direkte inn på tjenestens budsjett og regnskap. (For kommunens øvrige drift er det vanlig at «Andre statlige tilskudd» føres på regnskapsskjema 1A). Driftskostnadene til innvandrertjenesten dekkes dermed i sin helhet av tilskudd fra staten. Innvandrertjenesten har et betydelig overskudd i 2017, som et resultat av inntektsføringen av statlige tilskudd.

Noen begivenheter i 2017

Asylmottaket: UDI – Utlendingsdirektoratet sa opp avtalen med Sunndal kommune om drift av asylmottak. Avdelingen for enslige mindreårige stengte 30. november. Ordinæravdelingen stengte dørene 31. januar 2018. Innvandrertjenesten og resten av kommuneorganisasjonen har vært gjennom en krevende nedbemanningsprosess høsten 2017 og vinteren 2018 på grunn av dette.

Flyktningkontoret: Anmodningen fra IMDi - Integrerings – og mangfoldsdirektoratet om bosetting av flyktninger ble redusert fra 45 til 29. Av disse ble antall enslige mindreårige ble redusert fra 8 til 4.

Sunndal Voksenopplæring: Som en følge av nedstenging av Sunndal asylmottak ble antall elever sterkt redusert og nedbemanningen førte til seks færre lærerstillinger ved skolen. Pr 31.12.17 var det 156 elever ved skolen, mot om lag 250 ved inngangen av året. Introduksjonsprogrammet fikk 23 nye deltakere i 2017, og 20 deltakere avsluttet programmet.

Innvandrer-tjenesten har samarbeidet med Sunndal Næringssselskap og deltatt på lokale tiltak som Innovasjonscamp og Idefestivalen.

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Utvikle en stadig bedre kvalifisering for flyktningene
- Videreutvikle samarbeidet med frivilligheten

Dette jobber vi med

Kommunaltekniske tjeneste har ansvar for drift, vedlikehold og utbygging av kommunens infrastruktur innenfor vann og avløp, veger og maskinstasjon, renovasjon, parkvesen, brann- og feietjeneste, elveforbygninger og oppmåling. I Sunndal kommune er det lave gebyrer på de fleste tekniske tjenester. Det kommunale vegnettet holder jevnt over en god standard. Kommunalteknisk tjeneste har ansatte med erfaring og god kompetanse, og gjennomfører driftsoppgaver og nyanlegg i sektoren i tråd med vedtatte rammer.

Dette har vi oppnådd

- Gjennomført planlagte tiltak som bidrar til
 - o sikker og god vannforsyning
 - o miljømessige gode ordninger for avløp og driftssikre anlegg
 - o god standard på veger og bruer, og trafiksikkert vegnett
- Gjennomført vedtatte endringer i husholdningsrenovasjonen
- Oppnådd et sykefravær på 3,2 %, som er lavere enn målet på < 5%
- Overholdt tildelt budsjett

Dette skal vi jobbe videre med

- Innføre rutiner for internkontroll og gjennomføre ROS-analyser mm.

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	18,8 mill.	18,7 mill.	100	30,5	32	100	12
2017	18,6 mill.	18,6 mill.	100	30,5	30	100	16

Kommentar regnskap

Kommunalteknisk tjeneste har et forbruk på 100 % av samlet budsjett for 2017. Et merforbruk på kommunale veger er dekket inn ved mindre forbruk og større inntekter enn budsjettet i øvrige områder.

Noen begivenheter i 2017

Satsingen på å opprettholde standarden på infrastruktur som VA-anlegg, veger og bruer, er viktig i vår sektor. Det er årlige avsetninger til slike formål i budsjettet, slik at viktige tiltak kan gjennomføres hvert år.

Noen prosjekter som ble gjennomført i 2017:

- Ferdigstilling av nytt vannbehandlingsanlegg ved Sunndal vannverk
- Rengjøring av brønner og utskifting av pumper ved Sunndal vannverk
- Avsluttende arbeider nye VA-ledninger i ny Driva bru

- Bygging av ny hovedledning avløp fra Håsen kloakkpumpestasjon til Driva bru
- Prosjektering ny GS-veg Litledalsvegen til fylkesvegkrysset
- Utbedringsarbeider på overvannssystemet i Levika boligfelt
- Utbedringsarbeider på overvannssystemet i Børsetlauvet boligfelt
- Utbedringsarbeider på Øvre Jordalsveg
- Bygging av gatelys i Pollgata
- Asfaltering på veger i nye boligfelt, Levika og Hagan

Diverse:

- Iverksetting av vedtatt ny renovasjonsordning
- Utarbeiding av skiltplan / adressering
- Innkjøp av ny renovasjonsbil

Driftssituasjonen for kommunalteknisk tjeneste har vært nokså normal i 2017, uten store snømengder eller flomsituasjoner med skader av betydning.

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Fornyng av den kommunale VA- og veginfrastrukturen i takt med behovet.
- Strammere driftsbudsjetter, men samtidig økning i oppgaver og forventninger.

Faktaboks

Kostratall	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Årsgebyr vann	2 768	2 712	3 038	3 431
Årsgebyr avløp	2 382	2 501	3 315	3 839
Årsgebyr renovasjon	2 155	2 349	2 696	2 712
Bto driftsutg.kommunale veger pr. km	73 959	73 028	136 529	148 274
Nto.årsutg. brann pr. innbygger	883	815	1 116	822

Priser e.mva

Kostratallene viser at vi gjennomfører oppgavene til lave kostnader.

Bilde: Nytt vannverk i Hovsveien, åpnet høsten 2017

Dette jobber vi med

Kulturtjenesten omfatter kulturhus og kino, bibliotek, kulturskole, svømmehall, idrettshall og stadion og ungdomssenter med mer. Tjenesten har som hovedmål at Sunndal skal være en ledende kulturkommune i Møre og Romsdal, og at kulturtjenesten skal – innenfor vedtatte rammer – utvikle Sunndal til å bli et enda triveligere sted. Kultur- og fritidstilbudet i Sunndal har fokus på alle aldersgrupper i hele kommunen, og er en av få kommuner som har egen avdeling for ungdom. Kulturtjenesten ønsker at Sunndal skal jobbe med breddetilbud for sunne aktiviteter og gode opplevelser, men samtidig også gi rom og muligheter for dem som vil utvikle spesielle evner og kvaliteter. Kulturtjenesten skal være en åpen og tilgjengelig tjeneste - utadvendt, kreativ og faglig sterk. Vi ønsker godt samarbeid mellom de ulike tjenestene, god kontakt med kulturarbeidere og publikum - og vi skal være en god medspiller og en stimulerende kraft for lag og organisasjoner.

Vår visjon: Kultur er *samhandling som skaper trivsel, trygghet og tilhørighet*.

Dette har vi oppnådd

- Deltatt aktivt i regionale nettverk, inkludert god kontakt med fylkeskommunen
- Påbegynt oppgradering av Keila som kino- og konferansesal, og sikret midler til oppdatering av teknisk utstyr på kulturhuset.
- Lagt grunnlaget for en utviklingsplan for bibliotek og kultuthus
- Innført ny organisering av ungdomsarbeidet, Ungdommens kommunestyre endret modell til Sunndal ungdomsråd høsten 2017.
- Aktivt forebyggende ungdomsarbeid gjennom MOT, og foreldremøte på 8. trinn med tema «Heldig er ungdommen som har teite foreldre». Godt samarbeid og god inkludering på tvers av tjenestene og med KoRus Midt-Norge.
- Styrket fellesskapskultur i kulturskolen, med stort fokus på samspillsaktiviteter, forestillinger og konserter.
- Økt kompetanse på markedsføring. Mer målrettet bruk av ulike media.

Dette skal vi arbeide videre med

- Øke kompetansen og samordne markedsføringen i tjenesten
- Slutføre arbeid med oppgradering av kinosalen/møterommet Keila og ellers teknisk utstyr på kulturhuset
- Legge fram en utviklingsplan for kulturhus og biblioteket. Vurdere muligheten for samlokalisering
- Drive kontinuerlig rekrutteringsarbeid for å opprettholde elevtallet ved kulturskolen
- Sikre og utvikle Sunndal sin status som friluftslivskommune
- Styrke grunnlaget for drift i Sunndal alpinsenter

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	18,1 mill.	17,1 mill.	106	23	30	55	54
2017	17,7 mill.	17,9 mill.	101	23	32	44	48

Kommentar regnskap

Kulturtjenesten har et forbruk på 101 % av samlet budsjett for 2017. Det ble mye fokus på kostnadskontroll gjennom året, likeså på framtidige innsparinger og effektivisering. Noen uforutsette kostnader ved kulturhuset (knyttet til lyd og lys og noe sviktende billettsalg) bidro til overforbruket.

Noen begivenheter i 2017

- Stikk UT! – suksessen fortsetter, stadig økning i antall brukere og turer.
- Ansvar for - og gjennomføring av - Ørafest med ulike konserter på torget.
- Samarbeid med Visit Waterfalls om å etablere ny konsertarena på Jenstad.
- Idrettsgalla med hederspris til Jostein Trædal
- "Verden som var vår" - en 70-tallsfestival med ulike lokale tema.
- Tilsagn om 2 millioner fra Miljødirektoratet til statlig sikring og igangsetting av parkeringsplassene på Brandstad, Trolltind og Nerdalen.
- Norges første heisløse skianlegg (Sunndalsmetoden) med 2 traseer på Brandstad med sikrere ferdsel til blant annet Fløtatind og Litlskjorta
- Renovering av svømmehall med nye ventilasjonsanlegg, sandfilter, ny handicap inngang og vedlikehold.
- Slutføring av fire informasjonsskilt. Dette i samarbeid med informasjonsavdelingen og reiselivet i kommunen.
- Musikalprosjekt "Ringenes herre" med 130 deltakere.
- Kultursatsing på helsetunet - stor og viktig aktivitet.
- Barnas verdensdager med over 1000 besøkende på kulturhuset, Øratorget og biblioteket
- Nattåpent på Sunndal ungdomssenter med 50 ungdommer i tre etasjer. LAN-party samme sted.
- Den Store Kinodagen med 442 besøkende
- Utviklingsarbeid kulturhus/bibliotek m/folkemøte.

Viktige oppgaver framover

- Utvikle en enda bedre samhandling på kulturfeltet, inkludert lag og organisasjoner
- Stabilisere nivået på våre tjenester og fortsatt være blant de beste kulturkommunene i landet (Vi holder oss jevnt på Topp 30)
- Jobbe for å få enda mer ut av hver kulturkrone
- Utvikle nye og spennende tilbud som skaper bolyst, stolthet og en sterkere følelse av tilhørighet. Vi vektlegger også sterkt egenverdien av den gode opplevelsen.

Kostratall

Dekningsgrad (kostratall)	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr 12 2017	Norge 2017
Andel i kulturskole av ant barn 6-15 år (%)	26,5	25,9	16,3	13,9
Kulturskole, kr. pr. innbygger 6-15 år	6 264	6 786	3 331	2 430
Besøk pr kinoforestilling	17,0	14,9	20,8	28,2
Fritidssenter, åpen timer på år pr. 6-20 år	497	518	462	515

Kommentar kostra: Her må tallene for kulturskolen forklares. Som det går fram av tallene, bruker vi mye på kulturskole per innbygger. Vi snakker om det dobbelt av snittet i kommunegruppe 12. Årsaken til dette er at vi har en stor kulturskole i en relativt liten kommune. Dermed blir det få

innbyggere å dele kostandene på. Ser vi imidlertid på kostnadene per elev, er de – sammenlignet med landet – fra middels til lave.

Besøket per kinoforestillingen virker lavt. Det har å gjøre med at vi bevisst satser på mange forestillinger, da vi likevel har de nødvendige arbeidsressursene på huset.

Dette jobber vi med

NAV Sunndal skal oppfylle Nav-reformens intensjon om et sømløst og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for tjenester fra NAV. Vi skal ha fokus på «arbeid først» og bidra til gode levevilkår for vanskeligstilte. Tjenestetilbudet ved Nav Sunndal omfatter sosiale tjenester, sysselsettingstiltaket Aktiv hverdag, ytelser og pensjoner, startlån, tilskudd og bostøtte fra Husbanken, transportstøtte, støttekontaktordningen og tiltak rettet mot arbeid og aktivitet. Vi har et godt arbeidsmiljø og på målinger av produksjon har vi svært gode resultater.

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Heltid %	Andel kvinner %
2016	13,7 mill.	12,6 mill.	109	15	16	100	83
2017	14,2 mill.	13,9 mill.	102	15	15	100	80

Kommentar regnskap

NAV Sunndal har et overforbruk på vel 1,8 % over tildelt budsjett i 2017. Dette skyldes bl.a. økte utbetalinger på økonomisk sosialhjelp, mindre overføringer enn forventet og økte utgifter til krisesenteret i Molde.

Noen begivenheter i 2017

Arbeidsledigheten er stabil lav og ligger på rundt 2%.

Totalt har vi ca. 400 brukere som følges tett opp av våre veiledere. Vi har til sammen ca. 90 brukere under 30 år. 10 stk. er under 19 år. I tillegg følger vi opp ca. 160 sykmeldte

Sosialhjelp:

I 2017 brukte vi kr. 5 445 535,- på økonomisk sosialhjelp. Av dette fikk vi refundert kr. 1 275 355,- av innvandrer-tjenesten

Det er blitt utbetalt sosialhjelp til 164 personer i gjennomsnittlig 5,13 måneder. 53 personer fikk sosialhjelp over 5 måneder. Det er flest personer i aldersgruppen 25-44 år som får sosialhjelp. 19 personer under 24 år har fått sosialhjelp i 2017.

Gjeldsrådgivning, startlån og bostøtte:

Gjeldsrådgivning: 43 nye saker i 2017, og 44 avsluttede saker. Samlet gjeld i nye saker er 46 mill. kr.

Startlån: 31 nye saker i 2017, hvorav 10 avslått. Samlet utlån 5,6 mill. kr.

Boligtilskudd: 24 nye saker i 2017, hvorav 13 innvilget og 11 avslått.

Bostøtte: 122 med bostøtte ved utløpet av 2017

Aktiv hverdag: Sysselsettingstiltaket Aktiv hverdag driftes av NAV og er et kommunalt arbeidsrettet lavterskeltilbud for mennesker som mottar ytelser fra NAV. Det er påstartet et samarbeid med kommunen, med mål for oss om å få en permanent plass for Aktiv hverdag i kommunale lokaler.

Det var ved utgangen av 2017 26 personer under oppfølging i tiltaket. 13 av disse er knyttet til Aktiv hverdag gjennom arbeidsaktivitet, mens 13 har oppfølging fra Aktiv hverdag gjennom vårt feltarbeid innen rus- og eller bo-oppfølging. Totalt har 49 personer vært innom tiltaket gjennom året, og 35 personer ble utskrevet. Tilnærmet 70 % tok steg i retning av, eller direkte til arbeid (24 av 35).

Prosjekt for innvandrere: Så langt har 15 personer vært i prosjektet. 5 av disse er av ulike årsaker ikke lenger under oppfølging. Av de 10 som har hatt oppfølging er 4 i arbeidstrening, 1 i arbeidstrening/ tilkallingsvikariat, 2 i deltidsjobb, 1 forbereder seg til å ta Master og 2 skal inn i arbeidstrening i kommunen.

Kompetanse og arbeidsmiljø:

NAV Sunndal v/leder fikk tildelt NAV sin arbeidsmiljøpris for 2017.

Videre har vi

- deltatt på alle fag- og opplæringsdager i regi av Fylkesmannen, NAV Møre og Romsdal og Husbanken
- veiledere som er under videreutdanning i veiledningsmetodikk og vi har bidratt med veiledning til andre NAV kontor
- bidratt med innlegg og foredrag i ulike sammenhenger på fylkesnivå, f. eks. innen fagfelt som rus og innvandring.
- ved flere anledninger vært invitert til å presentere «Sunndalsmodellen» for organisering av NAV-kontor.

Viktige oppgaver framover

- Økt fokus på «Arbeid først»
- Styrke samarbeidet og øke kontakten med næringslivet ytterligere
- Bedre krav til aktivitet til sosialstøttmottakere, og tilbud om aktivitet mot ungdom
- Styrke samarbeidet med innvandrertjenesten jfr. samarbeidsavtale

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Netto driftsutg. i % av totale netto driftsutg.	3,4	3,0	3,3	3,9
Andel sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	4,1	3,6		4,0
Antall sosialhjelpsmottakere	174	164		
Økonomisk sosialhjelp kr. pr. mottaker	22 034	26 756		45 299
Sosialtjenesten kr. pr. innbygger 20-66 år	4 047	3 847	3 803	3 721

Plan-, miljø- og næringstjenesten

Dette jobber vi med

Plan-, miljø- og næringstjenesten har ansvar for arealplanlegging, grunnnerv, byggesaksbehandling, næringsarbeid, jordbruk, skogbruk og miljøvern. Sunndal kommune har en effektiv plan-, miljø- og næringstjeneste. Det meste av planarbeidet blir utført av egne ansatte. Vi er stolt over at vi klarer å imøtekomme den løpende private etterspørselen, samtidig som vi utfører store oppgaver for viktig infrastruktur som tunneler, veier, sentrumsutvikling, tilrettelegging for næringslivet, klima og energi samt landbruk.

Dette har vi oppnådd

- Gjennomsnittlig 2 ukers saksbehandlingstid i byggesaker
- Fullført utbygging av laksesperre i samarbeid med aktuelle instanser
- Deltatt i næringssamarbeid med Surnadal kommune
- Trafikksikring av Sunndalsveien, samarbeid med Statens vegvesen
- Startet opp rullering av kommuneplanens arealdel, inkl. kommunedelplan for Ålvundfjord

Dette skal vi jobbe videre med

- Opprydding av biloppsamlingsplasser m.m. som representerer forurensningsfare
- Kartlegge og verdsette friluftsområder i kommunen
- Samarbeid med Fylkesmannen, Miljødirektoratet og elveiere/næringsliv om fullføring av fiskesperra
- Jobbe videre med forbedringsarbeid og rutiner for internkontroll

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	8,3 mill.	8,0 mill.	103	12	11	95	63
2017	7,0 mill.	7,9 mill.	87	11	11	95	63

Kommentar regnskap

Plan, miljø – og næringstjenesten har et mindreforbruk på 12% i 2017. Plan-, miljø- og næringstjenesten fikk i 2017 flere overføringer fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal knyttet til arbeidet med fiskesperren, og det er disse som lager et avvik.

Noen begivenheter i 2017

Følgende større prosjektoppgaver ble utført av kommunen eller i et samarbeid med private utbyggere:

- Kommunedelplan for Todalsfjordprosjektet er startet opp av Statens vegvesen
- Reguleringsplan rv. 70, Elverhøybrua, klagebehandling i 2018
- Interkommunal plan for sjøområdene på Nordmøre, sluttbehandling 2018

- Reguleringsplan for næringsareal på Gjøra, ferdig
- Statens vegvesen etablerte nytt gangfelt på Holten
- Utbygging av laksesperren er ferdig og ny rist er planlagt

Fonds- og tilskuddsforvaltning

Ordning	Formål	Bevilga tilskudd
Næringsfond	Næringsprosjekter og Sunndal næringssselskap*	5,23 mill.
Landbruksfond	Prosjekter som skal styrke, opprettholde og videreutvikle næringen (infrastrukturtiltak kr 100 000, resten til andre formål)	488 755 (ramme 500 000)
Produksjonstilskott og avløserrefusjon (jordbruksavtalen)	Direktetilskudd basert på produksjon og tilskudd til avløsning. 2017 var overgangsår med tre søknadsomganger, siste utbetaling i februar 2018	29,8 mill.
Spesielle tiltak i jordbrukets kulturlandskap (SMIL),	Ivareta natur- og kulturminneverdiene i kulturlandskapa til jordbruket, samt redusere forurensinga fra jordbruket	210 000
Tilskudd til drenering av jordbruksjord		77 625
Regionalt miljøtilskudd	Enkeltsøkere – kr 569 148 Beitelag – kr 78 900	648 048
Utvalgte kulturlandskap	Utbetalt beite- og arealtilskudd	521 906

*bedriftsretta næringsutvikling ivaretas av Sunndal næringssselskap (SUNS), som får årlige rammeoverføringer fra næringsfondet til dette arbeidet

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Videreutvikle elektronisk kommunikasjon med innbyggere
- Gode fysiske rammevilkår for utbygging av boliger og næringsbebyggelse
- Finne former for samarbeid om tjenester med nabokommuner

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Fysisk planlegging, kr.pr.innbygger	987	1 083	868	672
Tilrettelegging/bistand næringsliv, kr.pr.innb	342	539	-23	94
Gebyr privat reguleringsplan	30 000	30 990		
Gebyr oppføring enebolig	9 945			
Gebyr kombinert kart delingsforr	14 179			

Kostra-tallene som er publisert er foreløpige, og det mangler her flere tall. Det er forventet at tallene kommer på plass ved endelig publisering i juni.

Pleie- og omsorgstjenesten

Dette jobber vi med

Pleie- og omsorgstjenesten har ansvar for driften av hjemmebaserte tjenester inklusiv psykisk helse og rus, habiliteringstjenester, sykehjem og ulike dagtilbud samt institusjonsskjøkken. Tjenesten legger vekt på at alle skal få individuelt tilpassede pleie- og omsorgstjenester i samsvar med lover og forskrifter.

Regnskap - tabell:

	Regnskap og budsjett (netto)			Bemanning			
	Regnskap	Rev. budsjett	Forbruk %	Årsverk	Ansatte	Andel heltid %	Andel kvinner %
2016	193,6 mill.	190,0 mill.	102	259	403		
2017	184,8 mill.	189,6 mill.	97	259	408		

Kommentar regnskap

Pleie- og omsorgstjenesten har et forbruk på 97 % av (regulert) budsjett for 2017. Tjenesten fikk tilført 9,6 mill. kroner til netto ramme i forbindelse med regulering av budsjettet, basert på prognoser pr. september. Tjenesten har dermed et forbruk som er 4 mill kr over opprinnelig ramme i 2017, og har fortsatt et tjenestetilbud som er for kostnadskrevende i forhold til tilgjengelige økonomiske rammer.

Noen begivenheter i 2017

Søknader om institusjonsplass: 31 søknader ble behandlet i 2017, mot 55 i 2016. Ved utgangen av året var 4 plasser ved korttidsavdelingen benyttet til pasienter med vedtak om fast plass. Både naturlige svingninger i etterspørsel og fokus på å yte tjenester i hjemmet lengst mulig siste år antas å påvirke antall søknader.

Habilitering: Arbeidet med lukking av avvik etter tilsyn fra Fylkesmannen har pågått hele året. Det er foretatt en risikovurdering av helsehjelpen til alle brukerne. Alle vedtak på tjenester er revurdert, og har avdekt at det er behov for økte ressurser i avdelingen for å fylle vedtakene som er fattet. Det er kartlagt og iverksatt ulike tiltak for å imøtekomme dette. Bl.a. er bemanningsplaner og kompetansebehov kartlagt. Beregninger viser at kompetansehevingen vil ha en kostnad på ca. 1 mill.

Brakerstyrt personlig assistanse (BPA): 6 personer har innvilget brukerstyrt personlig assistanseordning (BPA). Antall timer innvilget utgjør 6,4 årsverk.

Overliggedøgn: Det er registrert 58 overliggedøgn i 2017, i snitt 5 døgn i måneden. Med en døgnpris på 4622 utgjør dette kr. 272 000,-. Dette er en halvering av antall overliggedøgn i 2016, og tjenesten har som mål å redusere antall overliggedøgn ytterligere i 2018.

Omsorgsboliger: Det ble behandlet 26 søknader på omsorgsboliger i 2017, mot 22 i 2016. 1 søknad ble trukket, 6 fikk avslag, 1 takket nei. Det er pr. tiden 9 ledige omsorgsboliger i borettslag, både i sentrum og i Mogrenda på Ålvundeid. Enkelte av leilighetene har stått ledig over år. Det vil bli lagt frem sak om omsorgsboliger til politisk behandling i løpet av våren 2018.

Hverdagsrehabilitering: 10 personer har deltatt i hverdagsrehabilitering i 2017. Resultatet viser at bistandsbehovet halveres etter gjennomført opptrening på 6 uker. Tjenesten har avsatt omprioritert 50 % hjemmehjelpsressurs til oppfølgingen. I 2017 var etterspørselen på dette større enn det tjenesten kunne tilby. Det er ønskelig å omprioritere mere ressurser til hverdagsrehabilitering, men så langt har det ikke latt seg gjøre.

Trygg hjemme – økt brannsikkerhet: Pleie- og omsorgstjenesten samarbeider med kommunalteknisk, NAV, eiendomstjenesten og innvandrerstjenesten om «Trygg hjemme» med støtte fra Gjensidigestiftelsen. Målet er økt brannsikkerhet for risikoutsatte grupper. Det er foretatt en kartlegging av hjemmeboende for å avdekke risiko for brann. Videre vil det bli satt inn tiltak i boliger der det er avdekt stor brannrisiko.

Velferdsteknologi: Ansatte i hjemmesykepleien og habilitering deltar i «Velferdsteknologiens ABC» i regi KS. Det overordnede målet for opplæringen er å gi ansatte en forståelse av hvilke muligheter bruk av velferdsteknologi gir, og hvilke endringer som kreves for å utnytte mulighetene fullt ut.

- Alle trygghetsalarmer er utskiftet til digitale trygghetspakker – 160 alarmer. Alle alarmene har automatisk brannvarsling til 110-sentral.
- Det er igangsatt arbeid med innføring av eLÅS til hjemmeboende som mottar tjenester. Formålet med eLÅS er å redusere tiden de ansatte bruker på nøkkelhåndtering, og redusere risikoen for nøkler på avveie. eLÅS er en elektronisk løsning som er integrert i kommunens pasientjournalssystem. Det er kun ansatte i hjemmetjenesten med tilgang til journaler som har tilgang til eLÅS. Selve låseenheten monteres enkelt på innsiden av inngangsdøren. Bruk av eLÅS øker derfor sikkerheten for mottakere av hjemmetjenester og kvaliteten på tjenestene.

Øyeblikkelig hjelp psykisk helse og rus: Det ble i 2017 innført øyeblikkelig hjelp døgntilbud i kommunene. Dette tilbudet ivaretas ved øyeblikkelig hjelp sengen ved korttidsavdelingen.

Opplæring: Opplæring i tjenesten foregår med bakgrunn i strategisk kompetanseplan. 2017 hadde hovedfokus på demensomsorg. På grunn av at demenskoordinator ikke ble besatt før på slutten av året, ble det ikke gjennomført så mye som ønsket. Fokus på demensomsorg tas med over i 2018.

Det er et økende behov for kontinuerlig opplæring av ansatte både i forhold til faglighet og HMS. For å kunne fylle disse krav, har tjenesten tatt i bruk e-læring. Ut over dette foregår det mye internundervisning.

Det ble gjennomført seminar for alle ansatte i pleie- og omsorg med bakgrunn i St. Meld. 29 – Morgendagens omsorg. Målsettingen var å komme i gang med endringsprosesser blant ansatte og hjelp til å tenke annerledes for å løse fremtidens utfordringer.

I samarbeid med NAV ble det gjennomført Kick-off Recovery for brukere og ansatte i Sunndal kommune. Målsettingen er å få til et felles faglig forståelse med fokus på brukermedvirkning og mestring til personer med psykisk lidelse og rus problematikk.

Med bakgrunn i tilsyn fra Fylkesmannen og stort sykefravær i habilitering, ble det igangsatt et arbeid med endring av bedriftskultur. Ekstern kursholder med bruk av Verktøyet LØFT ble benyttet til dette arbeidet. Det ble gjennomført 4 samlinger for alle ansatte med arbeidsoppgaver mellom hver samling. Tjenesten mottok støtte til gjennomføring av tiltaket både fra KS og NAV.

Tilsyn psykisk helse: Sone for psykisk helse hadde tilsyn fra Arbeidstilsynet vedrørende forebygging av vold og trusler blant ansatte.

Dette har vi oppnådd

- Endret måltidsrytmen i institusjonene
- Innført øyeblikkelig hjelp døgntilbud for psykisk helse og rus
- Utarbeidet kommunal forskrift om rett til sykehjemsplass og venteliste
- Gjennomført hverdagsrehabilitering i hjemmebasert omsorg med gode erfaringer
- Gjennomført pårørendeskole for pårørende til personer med demenssykdom
- Gjennomført 15 risikovurderinger i 2017. Disse omhandlet brannrisiko, vold og trusler og medisinhåndtering. Disse er fulgt opp med nye prosedyrer og nødvendige tiltak

Dette skal vi arbeide videre med

- Prøve ut og ta i bruk velferdsteknologi
- Systematisk forbedringsarbeid – følge opp arbeidet med lukking av avvik i habiliteringsavd.
- Samarbeide med NAV om aktivitetstilbud ved Øran aktivitetshus
- Videreutvikle dagtilbudet ved Øran aktivitetshus
- Utarbeide oversikt over fremtidig behov til nye brukere i habilitering fram mot 2020
- Jobbe videre med samordning av tjenester til brukere med særskilte behov

Viktige oppgaver/utfordringer framover

- Systematisk forbedringsarbeid
- Økt fokus på brukermedvirkning
- Fokus på ledelse, rekruttering og fagutvikling

Kostratall

	Sunndal 2016	Sunndal 2017	Komm.gr. 12 2017	Norge 2017
Institusjonsplasser % antall 80 år+	24,0	24,5	-	17,9
Andel korttidsplasser av alle plasser	24,5			
Innbyggere 80 år+ i institusjon	17,6	18,2	13,3	12,6
Andel enerom i institusjon	100			
Andel plass skjermet enhet demens	26,4	26,4	22,8	26,5
Andel ansatte med fagutdanning	80	81	75	75

Kostratallene viser at Sunndal kommune har høy dekning på institusjonsplasser 80 år + sammenlignet med landet. Tjenesten har stort fokus på hjemmebaserte tjenester for å redusere behovet for sykehjemsplasser. Det er en høyere andel av 80 år + i institusjon i Sunndal enn kommunegruppe og landet. Sunndal kommune mangler bemannet omsorgsboliger/bofellesskap som et trinn i omsorgstrappen. En antar at dette er noe av grunnen til at vi har en høyere andel av 80 år + i institusjon. Dette tilbudet kommer på plass i løpet av 2018.

KOSTRA-TALL SUNNDAL KOMMUNE 2016-2017

I det følgende presenteres noen sentrale Kostratall for 2016 og 2017.

KOSTRA står for Kommune-Stat-Rapportering og gir statistikk om ressursinnsatsen, prioriteringer og måloppnåelse i kommuner. En kan derfor sammenligne kommuner med hverandre, med regionale inndelinger og med landsgjennomsnittet.

I beskrivelsene av tjenestene i Sunndal kommune og her i nøkkeltallene sammenligner vi Sunndal med KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo. KOSTRA gruppe 12 er en gruppe kommuner som er sammenlignbare med Sunndal: Sunndal, Tynset, Nome, Tinn, Kvinesdal, Tysvær, Odda, Årdal, Meløy, Målselv, Vadsø, Hammerfest, Alta og Sør-Varanger.

Sunndal er sammenlignet med landsgjennomsnittet uten Oslo og kommunegruppe 12 i 2017. Dette er kommuner som er middels kostnadskrevende å drifte, har høye inntekter og har mellom 5.000 og 20.000 innbyggere.

Finansielle nøkkeltall	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr. 12 2017	Norge 2017
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	3,0	2,1	3,2	3,7
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	13,8	15,3	7,9	10,0
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter	58,1	60,1	89,7	83,6
Netto lånegjeld, kr. pr. innbygger	67 530	70 621	92 644	70 244

Godt driftsresultat, økonomiske reserver og lav lånegjeld er tegn på en sunn kommune-økonomi.

Sunndal kommune hadde et **netto driftsresultat** på 2,1 prosent av driftsinntektene i 2017. Dette er lavere enn i 2016 (3,0 %), lavere enn både kommunegruppa og landssnittet i 2017 men høyere enn den nasjonale anbefalingen på 2 prosent.

Disposisjonsfond er kommunens økonomiske reserver for å dekke uforutsette utgifter og eventuelle sviktende inntekter. Det bør utgjøre 10 % av driftsinntektene. Sunndal har et disposisjonsfond på 15,3 prosent i 2017. Dette er høyere enn året før og høyere enn både kommunegruppa (7,9 prosent) og landssnittet (10 prosent) i 2017.

Netto lånegjeld bør holdes under kontroll og helst være under 50 prosent av drifts-inntektene. Sunndal hadde en lånegjeld på 60 prosent av inntektene i 2017. Dette er høyere enn anbefalt, men lavere enn både kommunegruppa og landssnittet. Det er forventet lavere brutto inntekter fra 2018 og videre. Dersom det slår til, vil nøkkeltallet øke.

Sammenfattet har Sunndal en relativt sunn kommuneøkonomi – netto driftsresultat er på et forsvarlig nivå, kommunen har økonomiske reserver for uforutsette hendelser, men lånegjelda er høyere enn hva som er anbefalt.

Administrasjon, styring og fellesutgifter	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr. 12* 2017	Norge ** 2017
Brutto driftsutgifter, kr. pr. innbygger	7 673	7 143	5 823	5 300
- herav til politisk styring, kr. pr. innbygger	738	689	575	446

Sunndal har høye utgifter til administrasjon og styring sammenlignet med kommunegruppa og landssnittet. Men kostnadene er lavere i 2017 enn 2016. Flere kostnadsreduserende tiltak er iverksatt og tiltak for ytterligere reduksjoner er til vurdering.

Produktivitet (korrigerte brutto driftsutgifter)	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr. 12 2017	Norge 2017
Barnehage, kr. pr. barn i barnehage	187 346	201 946	195 616	196 246
Grunnskolesektor, kr. pr. elev	137 217	145 889	142 274	122 664
SFO, kr. pr. bruker	32 480	34 852	33 720	29 139
Kulturskole, kr. pr. bruker	16 213	16 393	20 272	19 291
Hjemmetjeneste, kr. pr. hjemmetjenestebruker	234 480	222 660	261 222	255 538
Institusjon, kr. pr. institusjonsplass	1 012 355	1 071 308	1 260 716	1 136 461
Sosialhjelp, kr. pr. sosialhjelpsmottaker	118 609	136 088	...	102 606
Barnevern, kr. til tiltak pr. barn med tiltak	135 341	141 869	...	172 601
Helsetjenester, kr. pr. innbygger	3 223	3 826	4 816	3 433
Fysisk planlegging, kr. pr. innbygger	1 388	1 402	1 384	1 124
Vann, kr.pr.innb. med kommunal vannforsyning	747	750	...	1 073
Avløp, kr. pr. innb. med kommunalt avløp	874	839	...	1 270
Veg, kr. pr. km kommunal veg	73 959	73 028	136 529	148 274

Brutto driftskostnader pr. bruker har jevnt over økt fra 2016 til 2017. Og driftskostnadene pr. bruker er jevnt over høyere i Sunndal enn kommunegruppa og landssnittet i 2017. Unntakene fra dette er kulturskole, barnevern, vann, avløp og veg pr. km kommunal veg.

Prioritering (netto driftsutgifter)	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr. 12 2017	Norge 2017
Barnehage, kr. pr. innbygger 1-5 år	149 926	161 874	145 055	145 574
Grunnskolesektor, kr. pr. innbygger 6-15 år	133 082	109 000	101 162	86 003
SFO, kr. pr. innbygger 6-9 år	13 302	16 059	3 871	7 350
Kultursektoren, kr. pr. innbygger	3 292	3 269	3 030	2 238
Kulturskole, kr. pr. innbygger 6-15 år	6 264	6 786	3 331	2 430
Pleie/omsorg, kr. pr. innbygger 80 år+	431 270	429 992	443 790	419 073
Sosialtjenester, kr. pr. innbygger 20-66 år	4 047	3 847	3 803	3 721
Barnevern, kr. pr. innbygger 0-17 år	6 305	6 200	11 363	10 278
Helsetjenester, kr. pr. innbygger	2 664	3 160	3 463	2 645

Fysisk planlegging, kr. pr. innbygger	987	1 083	868	672
Tilrettelegging/bistand næringsliv, kr. pr. innb.	343	539	-23	94
Samferdsel, kr. pr. innbygger	1 516	1 510	1 802	965
Brann/ulykkesvern, kr. pr. innbygger	870	815	1 116	822
Kirke, kr. pr. innbygger	731	734	748	612

Netto driftskostnader påvirkes av flere faktorer. Nettokostnadene blir høy når brutto driftskostnader pr. plass/bruker er høy og når man har mange plasser/brukere (høy deknings-grad). Og for tjenester med gebyrer vil nettokostnadene bli høy når betalingssatsene er lav. Status for noen dekningsgrader og betalingssatser 2017 fremgår av tabellene under.

Netto driftsutgifter er jevnt over høyere i Sunndal enn i kommunegruppa og landssnittet. Barnevernet er unntaket fra dette. Netto driftsutgifter til barnevernet pr. innbygger i alderen 0-17 år var kr. 6.000,- i Sunndal mot henholdsvis rundt 11.000 og 10.000 kroner i kommune-gruppa og landssnittet i 2017. Dette er en tjeneste uten brukerbetaling. Sunndal har en noe høy andel barn med barnevernstiltak; 7,1 prosent mot landssnittet på 5 prosent. Når netto-kostnadene likevel er lave så skyldes det høy produktivitet dvs. lave brutto driftsutgifter pr. barn med tiltak, som vist i foregående tabell.

SFO har høy prioritet i Sunndal. Netto driftsutgifter til SFO var 16.000,- kr. pr. inn-bygger i målgruppa (6–9 åringer) i 2017, mot rundt 4.000 kroner og 7.000 kroner i kommunegruppa og landssnittet. Driftskostnadene pr. plass er ikke spesielt høy og dekningsgradene er som landssnittet. Høye netto driftskostnader skyldes således lave betalingssatser for SFO, noe som har vært politisk prioritert i Sunndal.

Kulturskolen er også høyt prioritert. I 2017 var netto driftsutgifter rundt 6.800 kroner pr. innbygger i målgruppen (6-15 år) mot rundt 3.300 kroner og 2.400 kroner i kommunegruppa og landssnittet. Årsaken til dette er høye dekningsgrader: i Sunndal er rundt 26 prosent av alle 6-15åringer elev ved kulturskolen, mens landssnittet er på 14 prosent og 16 prosent i kommunegruppa.

I Sunndal er alle barnehageplasser kommunale mens landssnittet er på 50 prosent.

Sunndal har høy dekning når det gjelder antall institusjonsplasser i forhold til antall innbyggere over 80 år: 24,5 prosent i Sunndal mens landssnittet er 18 prosent.

Veivalg videre innen eldreomsorgen vil være et viktig tema i Sunndal de kommende år.

Dekningsgrader	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr. 12 2017	Norge 2017
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	92,4	93,2	91,6	91,8
Andel kommunale plasser av alle barnehageplasser	100	100	66,1	49,4
Andel elever med spesialundervisning	7,4	7,1	9,0	7,9
Andel innbyggere 6-9 år i SFO	60,1	57,6	48,3	58,6
Andel innbyggere 6-15 år i kulturskole	26,5	25,9	16,3	13,9
Legeårsverk pr. 10.000 innbygger	11,2	11,2	12,9	11,1

Fysioterapiårsverk pr. 10.000 innbygger	10,5	9,5	8,5	7,5
Andel innb. 80 år+ som er beboer i institusjon	17,6	18,2	13,3	12,6
Plasser i institusjon i % av innbyggere 80 år+	24,0	24,5	...	17,9
Andel innbyggere 20-66 år med sosialhjelp	4,1	3,6	...	4,0
Andel barn 0-17 år med barnevernstiltak	6,4	7,1	...	5,0

Gebyrer	Sunndal 2016	Sunndal 2017	K.gr. 12* 2017	Norge ** 2017
Barnehageplass, heldag, kr. pr. mnd				
SFO, heldag, kr. pr. mnd	938	941		
Vannforsyning, kr. pr. år	2 768	2 712	3 038	3 431
Avløp, kr. pr. år	2 382	2 501	3 315	3 839
Renovasjon, kr. pr. år	2 155	2 349	2 696	2 712
Feiing, kr. pr. år	515	526	429	466
Privat reguleringsplan, kr. pr. sak	30 000	30 990		
Oppføring enebolig, kr. pr. sak	9 945	...		
Oppmåling boligtomt, kr. pr. sak	14 179	...		

ØKONOMISKE NØKKELTALL

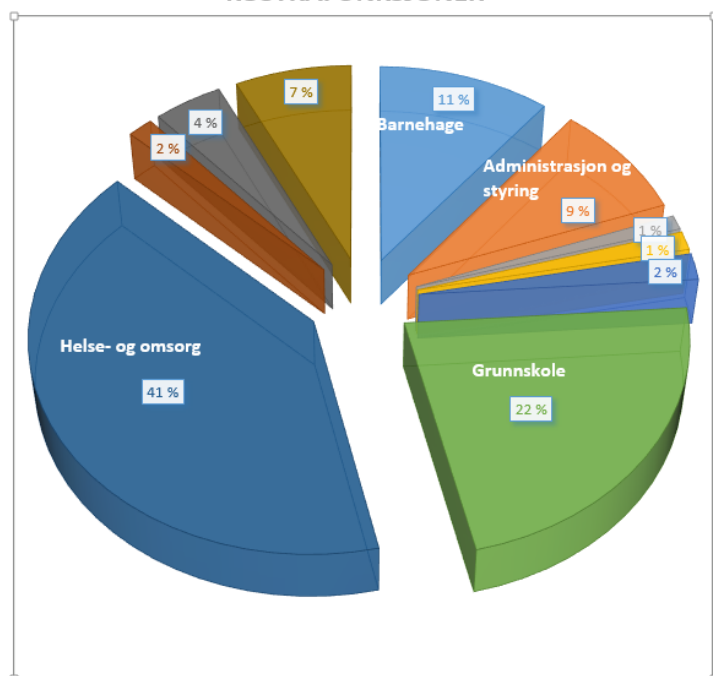
Hvilke formål gikk pengene til i Sunndal?

Tabellen og grafen under har tatt utgangspunkt i KOSTRA-funksjoner. Oversikten vil derfor avvike i forhold til tjenesteområdene sine netto rammer.

Netto utgifter pr kostrafunksjon	(1000 kr)	kr	%
Barnehage		57 884	10,5
Admin. og styring		47 523	8,7
Brann og ulykker		5 802	1,1
Fysisk planlegging, kulturminne, natur, nærmiljø		7 589	1,4
Samferdsel		10 754	2,0
Grunnskole		122 188	22,2
Helse- og omsorg		219 967	40,0
Barnevern		8 633	1,6
Kultur		23 213	4,2
Sosialtjenesten		39 181	7,1
Bolig		-1 807	-0,3
Næring		648	0,1
Interkommunalt samarbeid		129	0,0
Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvar		2 210	0,4
Kirken		5 470	1,0
Netto utgifter pr kostrafunksjon		549 384	100,0

Fellesutgifter på funksjonene 170 – 190 og finansfunksjonene (skatt, rammetilskudd og finans) er ikke medregnet i denne oversikten. Grafisk fremstilling av tabellen følger under.

NETTO UTGIFTER FORDELT PÅ
KOSTRAFUNKSJONER

Figuren viser at 41% av netto utgifter går til helse- og omsorg.

22% av netto utgifter går til grunnskole og 11% går til barnehage.

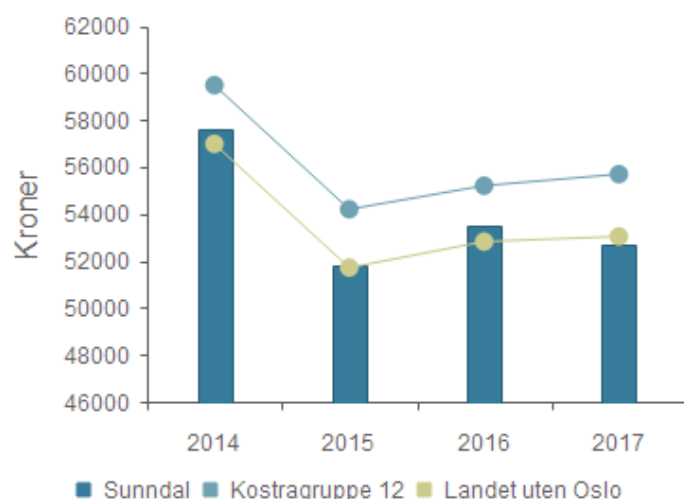
9% går til administrasjon og styring, dette inkluderer funksjoner for politikk, og kontroll (kontrollutvalg, revisor, arbeidsgiverkontroll, skatteinnkreving)

Hvordan ble pengene fordelt på netto rammer?

Tjenesteområde	Regnskap 2017	Reg.budsjett 2017	Regnskap 2016
Rådmannen	11 886	11 696	14 001
Økonomiavdelingen	6 494	6 295	6 626
Personalavdelingen	6 124	7 508	8 340
Service- og informasjonsavdelingen	15 233	14 726	15 929
Innvandrer-tjenesten	-20 790	-7 267	-19 565
PPT	0	-133	-
Konsesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	-6 000
Grunnskole-tjenesten	92 921	94 883	95 657
Barnehage-tjenesten	49 160	49 754	46 602
Helse- og barnevern-tjenesten	27 302	27 463	27 537
NAV	14 180	13 928	13 707
Pleie- og omsorg-tjenesten	184 784	189 661	193 608
Plan, miljø- og næringstjenesten	7 042	7 959	8 352
Kultur-tjenesten	17 930	17 726	18 125
Kommunalteknisk tjeneste	18 625	18 629	18 771
Eiendomstjenesten	28 183	28 205	27 535
Sum fordelt til tjenestene	453 074	475 034	469 224

Eiendomstjenesten utfører arbeid, strøm- og utgifter osv. som blir fordelt på formålsbyggene. I KOSTRA blir slike utgifter klassifisert ut fra formålet med bygget.

Frie inntekter i kroner per innbygger

Frie inntekter er summen av

- Skatt på inntekt og formue
- Ordinært rammetilskudd
- Eiendomsskatt
- Andre direkte og indirekte skatter (naturressursskatt)
- Andre generelle statstilskudd

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

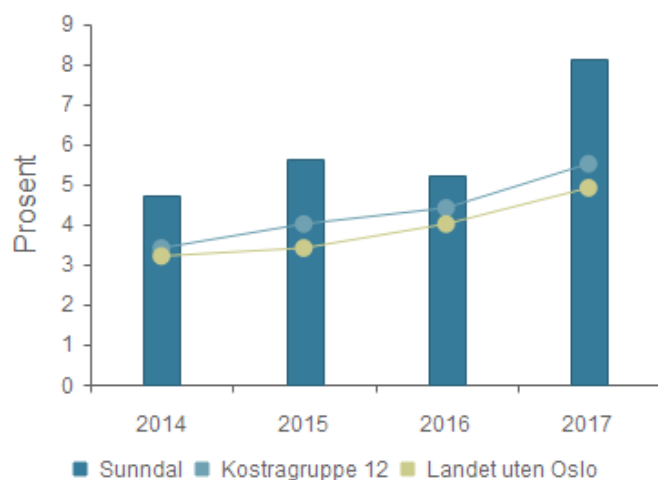
Tallene er justert med utgiftsbehov og deflator (prisstigning/inflasjon).

Sunndal har hatt en realnedgang i inntektene pr innbygger på kr 4 950 i perioden 2014 til 2017.

Samlet for kommunen blir dette en realnedgang i frie inntekter på kr 35 mill i perioden.

KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo har også hatt en realnedgang i inntektene.

Andre statlige tilskudd til driftsformål i prosent av brutto driftsinntekter

Andre statlige tilskudd (Sunndal kommune – 2017)

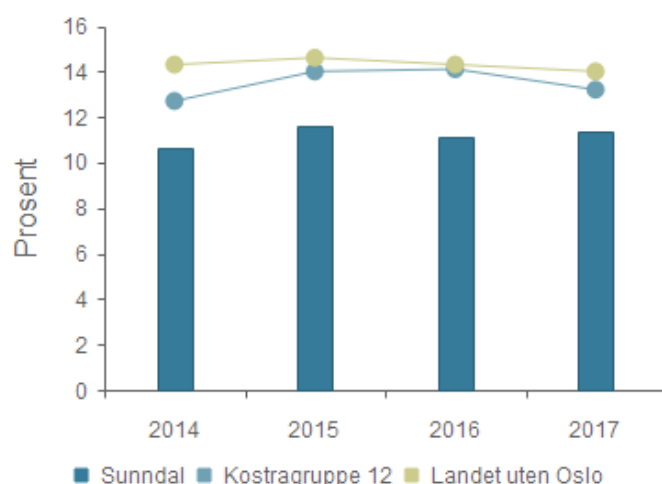
- Statstilskudd flyktninger 44 mill
- Introduksjonsprogrammet 19 mill
- Vertskommunetilskudd 3 mill
- Rente- og avdragskompensasjon 2 mill

Brutto driftsinntekter, Sunndal, i 2017 var kr 836 mill. 1% av brutto driftsinntekter er 8 mill.

Grafen og tabellen viser at andre statlige tilskudd til driftsformål har i perioden 2014 – 2017 økt fra 4,7 til 8,1%. I 2017 hadde Sunndal høyere statlige tilskudd til driftsformål enn både KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo.

Som en følge av nedlegging av asylmottaket i 2018, vil vertskommunetilskuddet («andre statlige tilskudd til driftsformål» bli redusert. Tilskuddet utgjorde i 2017 kr 273 000 pr måned.

Salgs- og leieinntekter i prosent av brutto driftsinntekter

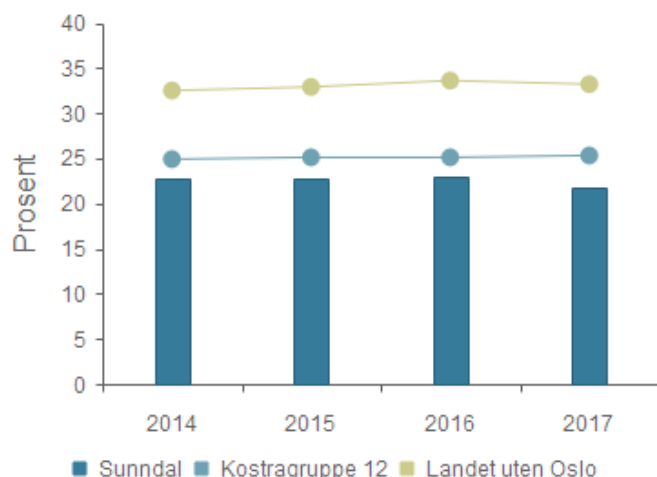

Salgs- og leieinntekter (Sunndal kommune – 2017)

Regnskapet viser at «sum andre salgs- og leieinntekter» endte på kr 66 mill, som er 6 mill høyere enn budsjettet. Likevel ligger kommunen lavere enn både Kostragruppe 12 og landet uten Oslo på dette nøkkeltallet.

I perioden 2014 til 2017 har Sunndal hatt en økning i salgs- og leieinntekter i prosent av brutto driftsinntekter. Ved utgangen av 2017 har KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo ca 2% høyere salgs- og leieinntekter enn Sunndal.

Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i prosent av brutto driftsinntekter

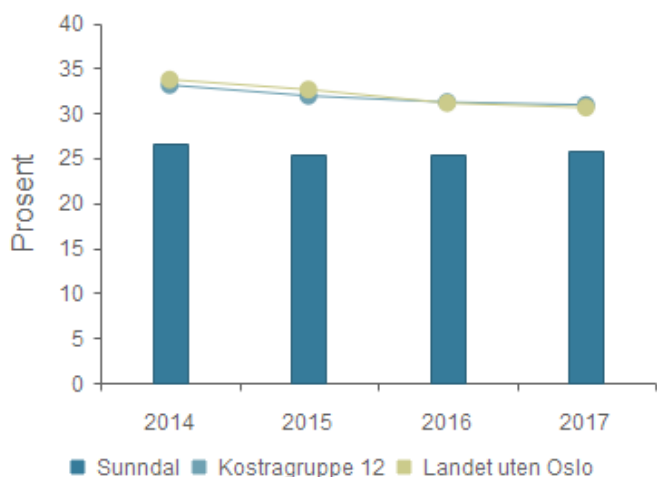

Skatt på inntekt og formue (Sunndal kommune – 2017)

Sum skatt på inntekt og formue vart inntektsført med kr 182 mill, som er 4 mill høyere enn budsjettet. Likevel ligger kommunen lavere enn både Kostragruppe 12 og landet uten Oslo.

Grafen og tabellen viser at KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo har en høyere skatteinngang inkludert naturressursskatt enn Sunndal.

Statlig rammeoverføring i prosent av brutto driftsinntekter

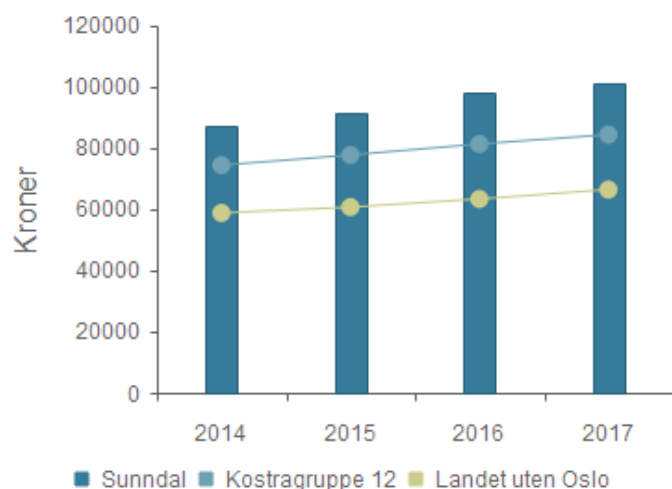

Statlig rammeoverføring i prosent av brutto driftsinntekter (Sunndal kommune – 2017)

Sum statlig rammeoverføring (rammetilskudd) ble inntektsført med kr 215 mill, som er 4 mill høyere enn budsjettet. Likevel ligger kommunen lavere enn både Kostragruppe 12 og landet uten Oslo.

Grafen og tabellen viser at KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo har vesentlig høyere statlig rammeoverføringer i prosent av brutto driftsinntekter enn Sunndal.

Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per innbygger

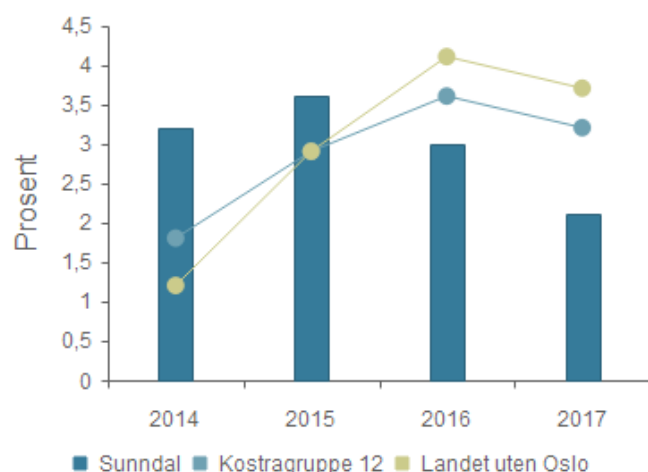
Korrigerte brutto driftsutgifter er driftsutgiftene ved kommunens egen tjenesteproduksjon inkludert avskrivninger korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Korrigerte brutto driftsutgifter per innbygger i kommunen viser enhetskostnaden ved kommunens egen tjenesteproduksjon og kan også være en produktivitetsindikator.

*) Tallene er inflasjonsjustert med endelig deflator (TBU).

**) Graf er justert med utgiftsbehov

I perioden 2014 til 2017 har der vært en økning i korrigerte brutto driftsutgifter i kroner pr innbygger på 16% for Sunndal. Økningen for KOSTRA gruppe 12 og landet har vært lavere (12%).

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Brutto driftsresultat er driftsinntektene (skatt, statstilskudd og gebyrer) minus driftsutgiftene (lønninger og varer/tjenester).

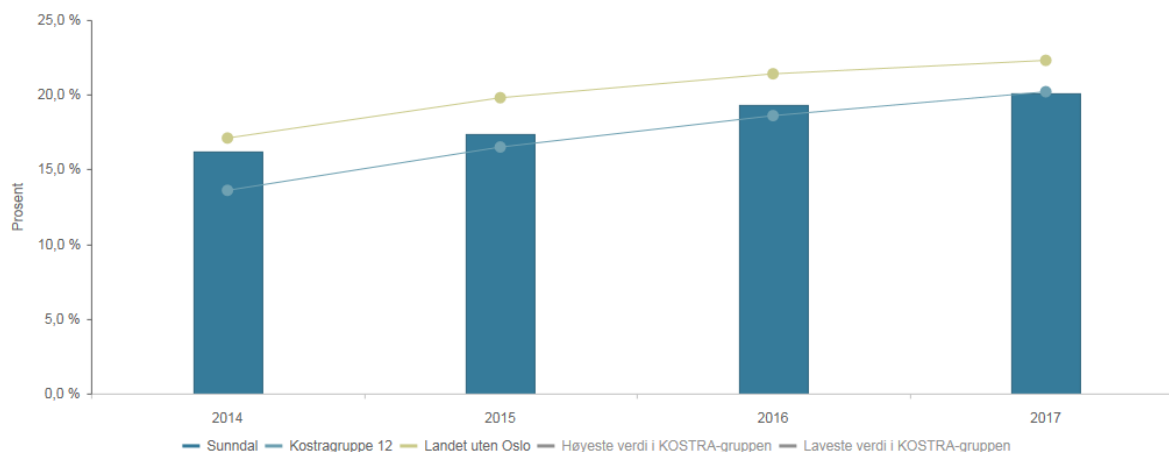
Netto driftsresultat er det samme, minus renter og avdrag. Netto driftsresultat viser hvor mye som er igjen for å investere eller bygge opp reserver.

Årsresultatet er netto driftsresultat minus avsetninger til fond og investeringer.

Netto driftsresultat er det viktigste nøkkeltallet i KOSTRA-sammenheng. Nøkkeltallet bør være på minst 1,75% for kommunene, ifølge Teknisk Beregningsutvalg (TBU).

I 2017 hadde Sunndal et netto driftsresultat på 2,1%. Tilsvarende tall for 2014 var på 3,2%. I samme periode har KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo hatt en økning i netto driftsresultat.

Arbeidskapital i prosent av brutto driftsinntekter

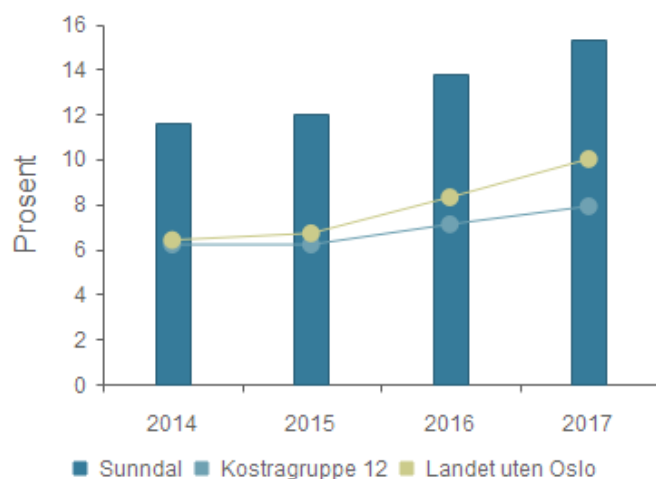

	2014	2015	2016	2017
Sunndal	16,2 %	17,4 %	19,3 %	20,1 %
Kostragruppe 12	13,6 %	16,5 %	18,6 %	20,2 %
Landet uten Oslo	17,1 %	19,8 %	21,4 %	22,3 %

Arbeidskapitalen gir indikasjoner på om en har likviditet til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Tabellen og grafen viser arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter.

I perioden 2014 til 2017 har Sundal forbedret arbeidskapitalen. KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo har også hatt en positiv utvikling i samme periode.

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

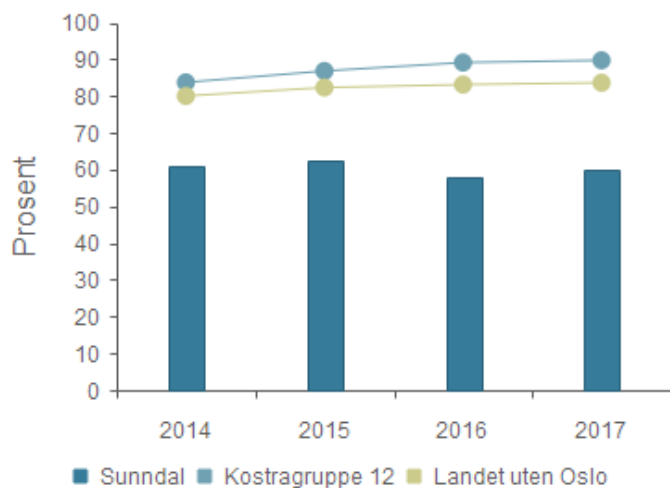
	2014	2015	2016	2017
Sunndal	11,6 %	12,0 %	13,8 %	15,3 %
Kostragruppe 12	6,2 %	6,2 %	7,1 %	7,9 %
Landet uten Oslo	6,4 %	6,7 %	8,3 %	10,0 %

Pr. 31.12.2017 var Sunndal kommunes disposisjonsfond på kr 128 mill, som var en økning på kr 14 mill fra året før.

Det mest vesentlige bidraget til økningen i disposisjonsfondet for Sunndal sin del, er resultatet fra Innvandrer-tjenesten.

I perioden 2014 til 2017 har Sunndal hatt en økning i disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter på 3,7%. Tilsvarende nøkkeltall for KOSTRA gruppe 12 og landet uten Oslo er vesentlig lavere, selv om de også har hatt en økning i perioden.

Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter har vært stabil i perioden for Sunndal. Kommunegruppe 12 og landet uten Oslo har hatt en økning i dette nøkkeltallet. Sunndal kommune forventer lavere brutto driftsinntekter fremover. Konsekvensen av lavere driftsinntekter vil være at nøkkeltallet øker for Sunndal.

	2014	2015	2016	2017
Sunndal	60,8 %	62,6 %	58,1 %	60,1 %
Kostragruppe 12	83,7 %	86,8 %	89,1 %	89,7 %
Landet uten Oslo	80,0 %	82,3 %	83,1 %	83,6 %

REGNSKAP 2017

Driftsregnskapet	(tall i hele 1000)	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger		29 214	28 103	26 893
Andre salgs- og leieinntekter		65 957	61 061	65 282
Overføringer med krav til motytelse		181 886	149 297	194 834
Rammetilskudd		214 729	211 169	209 517
Andre statlige overføringer		68 070	41 401	49 848
Andre overføringer		281	150	462
Skatt på inntekt og formue		181 723	177 885	176 356
Eiendomsskatt		78 010	76 500	87 214
Andre direkte og indirekte skatter		16 614	16 378	16 609
Sum driftsinntekter		836 484	761 943	827 016
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter		460 105	442 270	444 942
Sosiale utgifter		106 732	114 086	101 262
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		153 484	134 326	150 486
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		45 388	36 512	44 933
Overføringer		69 036	55 295	65 752
Avskrivninger		33 075	30 063	30 756
Fordelte utgifter		-34 708	-23 780	-32 066
Sum driftsutgifter		833 112	788 771	806 066
Brutto driftsresultat		3 372	-26 828	20 950
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte		9 723	8 640	5 803
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		-	-	-
Mottatte avdrag på utlån		-	-	-
Sum eksterne finansinntekter		9 723	8 640	5 803
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger		9 536	10 000	9 306
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		-	-	-
Avdrag på lån		18 190	19 000	23 988
Utlån		-	-	-
Sum eksterne finansutgifter		27 726	29 000	33 294
Resultat eksterne finanstransaksjoner		-18 003	-20 360	-27 490
Motpost avskrivninger		33 075	30 063	30 756
Netto driftsresultat		18 445	-17 125	24 216
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		31 592	31 592	30 678
Bruk av disposisjonsfond		14 410	14 410	7 897
Bruk av bundne fond		14 805	8 233	9 462
Sum bruk av avsetninger		60 806	54 234	48 036
Overført til investeringsregnskapet		-	-	150
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		-	-	-
Avsatt til disposisjonsfond		28 092	34 092	30 553
Avsatt til bundne fond		14 320	3 017	9 957
Sum avsetninger		42 412	37 109	40 661
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk		36 839	-	31 592

*Kolonnen budsjett refererer til sist regulerte budsjett

Sunndal kommune har et regnskapsmessig overskudd på kr 37 mill i 2017.

Regnskapsmessig overskudd var på kr 37 mill. Innvandrertjenesten bidrog med 20 mill. av resultatet. Inntekt fra premieavvik på pensjon utgjorde 9 mill., og pleie- og omsorgstjenesten fikk et mindreforbruk i forhold til budsjett på 5 mill.

Det viktigste nøkkeltallet er «netto driftsresultat» som ble 18 mill. (2,20%). Det anbefalte minstekravet fra Teknisk Beregningsutvalg er 1,75%, som kommunen klarte med god margin.

Utvikling i nøkkeltall fra 2016 til 2017

- Inntekt fra skatt på inntekt og formue økte med 5 mill (3%)
- Inntekt fra rammetilskudd økte med 5 mill (2%)
- Sum driftsinntekter økte med 9 mill (1%)
- Sum driftsutgifter økte med 27 mill (3%)
- Brutto driftsresultat ble redusert med 18 mill (-84%)
- Renteinntekter og utbytte ble økt med 4 mill (68%)
- Sum eksterne finansutgifter ble redusert med 6 mill (-17%)
- Netto driftsresultat ble redusert med 6 mill (-24%)
- Bruk av avsetninger (fond) ble økt med 12 mill
- Avsetninger til fond ble økt med 2 mill
- Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) ble økt med 5 mill.

Investeringsregnskapet	(tall i hele 1000)	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskap 2016
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom		5 017	2 000	4 795
Andre salgsinntekter		746	-	477
Overføringer med krav til motytelse		1 250	-	30 471
Kompensasjon for merverdiavgift		4 564	9 666	8 187
Statlige overføringer		-	-	-
Andre overføringer		-	-	75
Renteinntekter og utbytte		-	-	-
Sum inntekter		11 576	11 666	44 005
Utgifter				
Lønnsutgifter		646	-	632
Sosiale utgifter		167	-	186
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		45 093	55 463	50 339
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		326	-	396
Overføringer		6 669	3 817	8 437
Renteutgifter og omkostninger		-	-	-
Fordelte utgifter		-	-	-265
Sum utgifter		52 901	59 279	59 725
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån		2 812	4 000	3 350
Utlån		5 669	5 000	5 105
Kjøp av aksjer og andeler		2 328	2 300	2 543
Dekning av tidligere års udekket		-	-	-
Avsatt til ubundne investeringsfond		-	-	-
Avsatt til bundne investeringsfond		3 132	-	-
Sum finansieringstransaksjoner		13 942	11 300	10 998
Finansieringsbehov		55 267	58 913	26 718
Dekket slik:		-	-	-
Bruk av lån		46 994	51 013	20 708
Salg av aksjer og andeler		-	-	-
Mottatte avdrag på utlån		5 945	4 000	3 317
Overført fra driftsregnskapet		-	-	150
Bruk av tidligere års udisponert		-	-	-
Bruk av disposisjonsfond		-	-	2 543
Bruk av bundne driftsfond		-	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond		2 328	3 900	-
Bruk av bundne investeringsfond		-	-	-
Sum finansiering		55 267	58 913	26 718
Udekket/udisponert		-	-	-

**Kolonnen budsjett refererer til sist regulerte budsjett*

De største investeringsprosjektene i 2017

- Sunndalsøra vannverk kr 12,0 mill
- Nye Driva bru kr 4,6 mill
- Stortuva barnehage kr 4,5 mill
- Kjøp av Keila Borettslag kr 4,5 mill
- Innløsning av festtomter Sande kr 3,1 mill
- Bassengaggregat i svømmehallen kr 2,6 mill

Utvikling i nøkkeltall fra 2016 til 2017

- Sum finansieringsbehov er økt med kr 29 mill (107%)
- Bruk av lån er økte med kr 26 mill (127%)
- Sum finansiering er økt med kr 29 mill (107%)

Balansen

Oversikt - balanse	tall i hele 1000	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER			
Anleggsmidler		1 801 842	1 722 245
Herav:		-	-
Faste eiendommer og anlegg		767 136	748 329
Utstyr, maskiner og transportmidler		31 316	32 064
Utlån		60 197	60 477
Konserninterne langsiktige fordringer		-	-
Aksjer og andeler		50 220	47 892
Pensjonsmidler		892 972	833 483
Omløpsmidler		329 228	316 814
Herav:		-	-
Kortsiktige fordringer		48 395	41 071
Premieavvik		48 477	47 295
Kasse, postgiro, bankinnskudd		232 356	228 449
SUM EIENDELER		2 131 069	2 039 059
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital		373 739	338 694
Herav:		-	-
Disposisjonsfond		127 571	113 889
Bundne driftsfond		32 427	32 911
Ubundne investeringsfond		15 249	17 577
Bundne investeringsfond		6 172	3 039
Regnskapsmessig mindreforbruk		36 839	31 592
Kapitalkonto		156 999	141 203
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift		-1 518	-1 518
Langsiktig gjeld		1 646 744	1 589 734
Herav:		-	-
Pensjonsforpliktelser		1 078 732	1 040 924
Andre lån		568 012	548 810
Kortsiktig gjeld		110 587	110 632
Annen kortsiktig gjeld		110 587	110 632
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		2 131 069	2 039 059

*Kolonnen budsjett refererer til sist regulerte budsjett

Kommentarer til balansen – utvikling i nøkkeltall fra 2016 til 2017

- Faste eiendommer og anlegg er økt med kr 19 mill (3%)
- Pensjonsmidler er økt med kr 59 mill (7%)
- Sum anleggsmidler er økt med kr 80 mill (5%)

- Kortsiktige fordringer er økt med kr 7 mill (18%)
- Premieavvik er økt med kr 1 mill (2%)
- Kasse, bankinnskudd er økt med kr 4 mill (2%)
- Disposisjonsfond er økt med kr 13 mill (12%)
- Kapitalkonto (egenkapital) er økt med kr 16 mill (11%)
- Sum egenkapital er økt med kr 35 mill (10%)
- Pensjonsforpliktelser er økt med kr 38 mill (4%)
- Sum langsiktig gjeld (inkl. pensjonsforpliktelser er økt med kr 57 mill (4%)
- Kortsiktig gjeld er uendret
- Sum egenkapital og gjeld er økt med kr 92 mill (5%)

Netto pensjonsforpliktelse

Pensjon - balansen	(1000 kr)	2017	2016	Endring
Pensjonsmidler		892 972	833 483	59 489
Premieavvik		48 477	47 295	1 182
Sum eiendeler, pensjon		941 449	880 777	60 671
Pensjonsforpliktelser		1 078 732	1 040 924	37 809
Sum gjeld, pensjon		1 078 732	1 040 924	37 809
Netto pensjonsforpliktelse		-137 284	-160 146	22 863

Netto pensjonsforpliktelser er ved utgangen av 2017 på kr 137 mill, som er en reduksjon på 23 mill fra 2016

Netto pensjonsforpliktelse ved regnskapsperiodens utløp er differansen mellom nåverdien av pensjonsforpliktelsene og verdien av pensjonsmidler som er avsatt for betaling av ytelsene. Tallene er basert på opplysninger fra Statens Pensjonskasse og Kommunal Landspensjonskasse.

Budsjettoppfølgning

Regnskapsskjema 1A, avvik mellom regnskap og budsjett 2017 – frie inntekter, finans- og egenkapitaltransaksjoner

Regnskapsskjema 1A Tall i hele tusen	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik	budsjett 2017	Regnskap 2016
Skatt på inntekt og formue	181 723	177 885	3 838	191 263	176 356
Ordinært rammetilskudd	214 729	211 169	3 560	211 169	209 517
Skatt på eiendom	78 010	76 500	1 510	76 500	87 214
Andre direkte eller indirekte skatter	16 614	16 378	236	3 000	16 609
Andre generelle statstilskudd	68 070	41 401	26 669	46 725	49 848
Sum frie disponible inntekter	559 146	523 333	35 814	528 657	539 545
Renteinntekter og utbytte	9 723	8 640	1 083	8 640	5 803
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	9 536	10 000	-464	10 000	9 306
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-	-	-
Avdrag på lån	18 190	19 000	-810	20 000	23 988
Netto finansinnt./utg.	-18 003	-20 360	2 357	-21 360	-27 490
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	-	-	-	-	-
Til ubundne avsetninger	28 092	34 092	-6 000	2 500	30 553
Til bundne avsetninger	14 320	3 017	11 303	3 017	9 957
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	31 592	31 592	-0	-	30 678
Bruk av ubundne avsetninger	14 410	14 410	0	13 429	7 897
Bruk av bundne avsetninger	14 805	8 233	6 572	6 652	9 462
Netto avsetninger	18 394	17 125	1 269	14 564	7 525
Overført til investeringsregnskapet	-	-	-	-	150
Til fordeling drift	559 538	520 098	2 601	521 861	519 430
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	522 699	520 098	2 601	521 861	487 838
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	36 839	-	36 839	-	31 592

*Kolonnen budsjett refererer til sist regulerte budsjett

- Brutto driftsinntekter for kommunen er på kr 837 mill. 1% avvik tilsvarer kr 8 mill. Det er vesentlige avvik som blir kommenterte i årsmeldingen.
- Kontoen «andre generelle statstilskudd» viser inntekter som er kr 27 mill høyere enn budsjettet. Innvandertjenesten har merinntekter på denne kontoen, som er kr 27 mill høyere enn budsjettet. Det er ingen vesentlige avvik ut over det.
- Det er avsatt kr 11 mill mer i regnskapet enn budsjettet til budne avsetninger. Dette gjelder midler som kommer utenfra, og som det skal rapporteres på.
- Regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd) er på kr 37 mill. 2017 har vært et godt økonomisk år for Sunndal kommune, mye på grunn av overskuddet fra Innvandertjenesten (kr 21 mill) og inntekt fra premieavvik (kr 9 mill). Det at Pleie- og omsorgstjenesten drev med overskudd (kr 5 mill) er en konsekvens av økt ramme på slutten av året (kr 9 mill).

Regnskapsskjema 1B – avvik på netto rammer til tjenesteproduksjonen

Tjenesteområde/stabsområde Tall i hele tusen	Regnskap 2017	Reg.budsjett 2017	Avvik	Avvik i %	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
10 Rådmannen	11 886	11 696	189	2	23 411	14 001
11 Økonomiavdelingen	6 494	6 295	199	3	6 316	6 626
12 Personalavdelingen	6 124	7 508	-1 384	-18	7 195	8 340
14 Service- og informasjonsavdelingen	15 233	14 726	507	3	14 790	15 929
15 Innvandrertjenesten	-20 790	-7 267	-13 523	186	-7 173	-19 565
16 PPT	0	-133	133	-100	0	-
18 Konesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	0	0	-6 000	-6 000
20 Grunnskoletjenesten	92 921	94 883	-1 961	-2	94 372	95 657
21 Barnehagetjenesten	49 160	49 754	-594	-1	47 281	46 602
30 Helse- og barnevernstjenesten	27 302	27 463	-161	-1	27 648	27 537
31 NAV	14 180	13 928	252	2	13 991	13 707
32 Pleie- og omsorgstjenesten	184 784	189 661	-4 877	-3	182 240	193 608
40 Plan, miljø- og næringstjenesten	7 042	7 959	-917	-12	7 999	8 352
50 Kulturtjenesten	17 930	17 726	204	1	17 603	18 125
60 Kommunalteknisk tjeneste	18 625	18 629	-4	0	18 709	18 771
70 Eiendomstjenesten	28 183	28 205	-22	0	26 915	27 535
Sum fordelt til tjenestene	453 074	475 034	-21 961	-5	475 297	469 224
Korrigert for sum alle tjenester	69 625	45 063	24 562	55	46 564	18 614
Korrigert sum fordelt til tjenestene	522 699	520 098	2 601	1	521 861	487 838

Sum fordelt til tjenestene i budsjettet var på kr 475 mill. 1% av sum fordelt til tjenestene utgjør kr 5 mill. Det er bare vesentlige avvik som blir kommentert.

Korrigert sum fordelt til tjenestene viser et avvik på 1%. Samlet for kommunen er det ingen vesentlige avvik å kommentere. Det er likevel grunn til å kommentere vesentlige avvik for enkelttjenester.

- Rådmannen har et merforbruk på 2%. Bakgrunnen for merforbruket er i hovedsak knyttet til utgifter til ulike kontingenter, oppreisingsordningen for tidligere barnevernsbarn samt utgifter til juridisk bistand i flere utfordrende saker i 2017.
- Økonomiavdelingen har et merforbruk på 3%. Merutgiftene gjelder utgifter til opplæring, kurs og kjøp av konsulenttjenester. Årsaken til dette er omleggingen av regelverket for eiendomsskatt for verker og bruk. Det har vært satset på økt kompetanse for eiendomsskattekontoret og de politiske nemndene som behandler eiendomsskattesakene. (Fokuset på tilpasning til nytt regelverk har medført høyere inntekter fra eiendomsskatt for verker og bruk enn budsjettet i 2018). I tillegg er det gjennomført opplæringstiltak for å holde tritt med utviklingen innenfor de ulike fagområdene.
- Personalavdelingen har et vesentlig mindreforbruk i forhold til budsjettet. Bakgrunnen for mindreforbruket er korreksjon av gruppeleivsforsikring, som har gitt en inntekt på rammen med kr 1,1 mill.
- Innvandrertjenesten er spesiell ved at statlige tilskudd som gjelder tjenesten går direkte inn på tjenestens budsjett og regnskap. (For kommunens øvrige drift er det vanlig at «Andre statlige tilskudd» føres på regnskapsskjema 1A). Driftskostnadene til innvandrertjenesten dekkes dermed i sin helhet av tilskudd fra staten. Innvandrertjenesten har et betydelig overskudd i 2017, som et resultat av inntektsføringen av statlige tilskudd.
- Grunnskoletjenesten har mindreforbruk på 2%. Bakgrunnen for mindreforbruket er at ansvarsområder som ikke fordelte utgifter, pedagogisk senter og Sunndal ungdomsskole

viser et mindreforbruk, mens det ved innføringstilbudet var lavere refusjoner fra staten enn budsjettet.

- NAV Sunndal har et overforbruk på vel 1,8 % over tildelt budsjett i 2017. Dette skyldes bl.a. økte utbetalinger på økonomisk sosialhjelp, mindre overføringer enn forventet og økte utgifter til krisesenteret i Molde.
- Pleie- og omsorgstjenesten har et mindreforbruk på kr 5 mill. Tjenesten fikk tilført kr 9,6 mill. til netto ramme i forbindelse med regulering av budsjettet, basert på prognoser pr. september. Tjenesten er fortsatt kostnadsstung og har derfor startet på en omstillingsprosess.
- Plan, miljø – og næringstjenesten har et mindreforbruk på 12%. Bakgrunnen for mindreforbruket er differanse mellom refusjon fra staten (inntekt kr 2,5 mill) og avsetninger til budne fond (utgift kr 1,6 mill).
- Korrigert for sum alle tjenester er en korreksjonspost mellom skjema 1A og 1B, slik at alle inntektene og utgiftene stemmer med økonomisk oversikt drift (driftsbudsjettet). Her kan det vurderes om praksisen bør endres.

Avvik investeringsregnskapet

Regnskapsskjema 2A viser finansieringsbehovet og finansieringsplan for de budsjetterte investeringene.

Regnskapsskjema 2A - investering Tall i hele 1000	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Avvik	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Investeringer i anleggsmidler	52 901	59 279	-6 378	37 000	59 725
Utlån og forskutteringer	5 669	5 000	669	5 000	5 105
Kjøp av aksjer og andeler	2 328	2 300	28	2 300	2 543
Avdrag på lån	2 812	4 000	-1 188	4 000	3 350
Dekning av tidligere års udekket	-	-	-	-	-
Avsetninger	3 132	-	3 132	-	-
Årets finansieringsbehov	66 844	70 579	-3 735	48 300	70 723
Finansiert slik:	-	-	-	-	-
Bruk av lånemidler	46 994	51 013	-4 019	30 540	20 708
Inntekter fra salg av anleggsmidler	5 017	2 000	3 017	2 000	4 795
Tilskudd til investeringer	-	-	-	-	75
Kompensasjon for merverdiavgift	4 564	9 666	-5 102	7 960	8 187
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	7 195	4 000	3 195	4 000	33 788
Andre inntekter	746	-	746	-	477
Sum ekstern finansiering	64 515	66 679	-2 164	44 500	68 030
Overført fra driftsregnskapet	-	-	-	-	150
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-	-	-
Bruk av avsetninger	2 328	3 900	-1 572	3 800	2 543
Sum finansiering	66 844	70 579	-3 735	48 300	70 723
Udekket/udisponert	-	-	-	-	-

*Kolonnen budsjett refererer til sist regulerte budsjett

Tabellen ovenfor viser at kommunen i 2017 hadde budsjettet med et finansieringsbehov er på kr 71 mill. 1% avvik i forhold til budsjettet utgjør kr 0,7 mill. Regnskapet for 2017 viser sum årets finansieringsbehov på kr 67 mill. Dvs. det er et mindreforbruk på 4 mill i forhold til budsjett. En generell vurdering er at det ikke er uvanlig med noe forsinkelser i fremdriften av investeringsprosjekter. Dette vil i så fall gi endringer i budsjetter mellom årene, samtidig som en slik

tidsforskyvning ikke påvirker prosjekts totale kostnadsramme. Tidsforskyvninger mellom årene bør fanges opp av en sak som gjelder rebudsjettering.

Ved overskridelser på investeringsprosjekt, skal det fremmes en sak som forklarer årsaken til overskridelsene. Av enkeltinvesteringer kan nevnes at det på prosjekt nr 06480, Hagan Boligfelt er det et merforbruk på 95 000, selv om det ble foretatt en budsjettregulering i 2017. For prosjekt nr 06090 kommunale veger utbygging/utbedring er det et lite merforbruk som blir hentet inn i 2018.

Oppsummering, regnskap og økonomiske nøkkeltall

I økonomisk sammenheng betegnes Sunndal som en høyinntektskommune. Det betyr at vi har gode ressurser for å yte gode tjenester. Det viktige er at vi utnytter ressursene på en effektiv måte. Det er grunn til å tro at kommuneøkonomien blir satt under press for at kommunene skal ha en mer lik økonomisk forutsetning. Det betyr at Sunndal etter hvert kan bli en mer «normalinntektskommune», og tjenesteproduksjonen bør tilpasses til de nye rammevilkårene.

2017 har vært et godt økonomisk år for Sunndal kommune, mye på grunn av overskuddet fra Innvandrer-tjenesten (kr 21 mill) og inntekt fra premieavvik (kr 9 mill). Det at Pleie- og omsorgstjenesten drev med overskudd (kr 5 mill) er en konsekvens av økt ramme på slutten av året (kr 9 mill).

Fra 2018 og fremover er det sannsynlig at driften i Innvandrer-tjenesten går i balanse – og det kan bli nødvendig å bruke av fond, slik som budsjettet for 2018 har lagt opp til. Det er også forventet redusert inntekt fra eiendomsskatt for 2019 og senere.

Kommunen er i gang med tilpasning av tjenesteproduksjonen slik at alle innbyggere skal få gode tjenester, til riktig tid, ut fra de nye økonomiske forholdene. En bør forvente at omstilling tar tid og at det er prosessene i seg selv som vi gi de viktigste resultatene.

Utfordringene kommer for kommunen, og da må vi være godt rustet. Digital transformasjon er et nytt begrep som vil bety noe for oss alle. Digital transformasjon består av 20 % teknologiutvikling og 80 % organisasjonsutvikling og forbedringsarbeid. Den røde tråden vil være å utvikle tjenestene og hente ut gevinster i form av effektivisering og forbedringsarbeid, samtidig som innbyggerne skal oppleve forbedret kvalitet av kommunens tjenester.